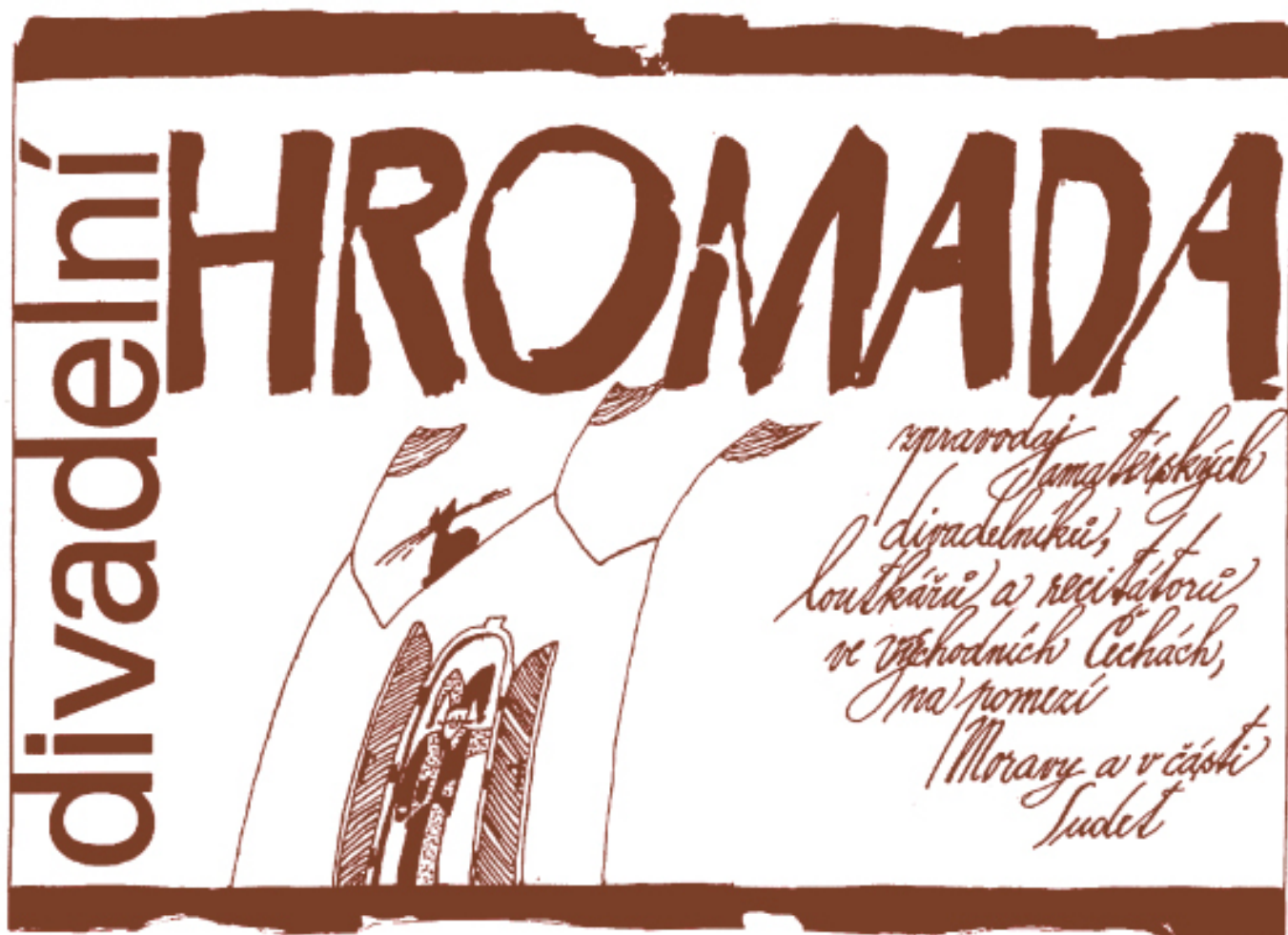

LXXVI podzim - zima **2017**

+ Samostatná příloha

Nejlepší myšlenka je ta,
která ponechává vždy určitou skulinu
pro možnost, že všechno je
současně úplně jinak.

Václav Havel

4149 - 4208 = LXXVI / 2017

podzim - zima + Samostatná příloha

str. 1 - 48

str. 1 - 12

4 VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Rada VSVD, Letošní Hronov

6 Divadlo Drak obsadili východočeští divadelníci

8 Nové logo VSVD

8 IMPULSY Z IMPULSU

Seminaristé testovali svá psychologická gesta

9 Škrtat či neškrtat? To je to, oč tu běží

10 Červený Kostelec 2018

11 PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

Úpičtí hrají Havlovo Odcházení

12 Divadlo Jesličky v nové sezóně

13 Příběh Anny Frankové na prknech Divadla Exil

14 Heřmanově Městci sáhli po Janu Werichovi, Jen pro ten dnešní den

15 Vysokomýtská výzva Divadla KAM

16 V Třebelčovicích mají nový kulturní dům, Festival Lathife – divadlo na tisíc způsobů

17 48. Týnišťský divadelní podzim

18 54. Meziměstské divadelní hry, Polické divadelní hry letos už po sedmdesáté

19 Dětenické divadlo 2017, Divadelní Erbenův Miletín 2017

20 Libický divadelní podzim 2017, Ochotníci v Poličce ctí Zákrejsův odkaz, Závěrečné hodnocení 70. ročníku soutěžní přehlídky Klicperův Chlumec 2017

22 VÝCHODOČEŠI...

FEMAD – Festival Extrémně Milých Ambiciózních Divadelníků

24 Národní přehlídka venkovských divadelních souborů z obcí do pěti tisíc obyvatel se zvolna blíží do kmetského věku – za dva roky jí bude padesát, Na 36. národní přehlídce amatérského divadla pro děti Rakovník 2017 východní Čechy úspěšně prezentoval Brněnec a Hradec Králové

26 RAČTE VSTOUPIT

Divadlo Drak Hradec Králové

28 VE SLUŽBÁCH THÁLIE

Devadesátník Honza Merta

31 Jan Císař – šest a osmdesátník

32 Jiří Valenta slaví devadesátiny

33 František Zeiner oslavil osmdesátiny

34 Devadesátiny Jaroslava Víka, Rudolf Faltejsek oslavil 85. narozeniny

35 Smutné zprávy

37 PELMEL (MIŠMAŠ)

Trám slaví dvacáté narozeniny

38 Červenokostecké kostymérky Ola a Marcela Labíkovy oblékly

76 inscenací, Vychází kniha Malované opony divadel českých zemí II.,

Soutěž na vizuál Jiráskova Hronova

39 Soutěž o nejlepší původní divadelní hru

40 MIMO RUBRIKY

Kale a kyselo aneb do sejkor jako když střelí

Uzávěrka příštího čísla:

14. května 2018

Příspěvky a foto prosíme zasílat na adresu:

IMPULS Hradec Králové

Tomkova 139/22

500 03 Hradec Králové

e-mail:

divadlo@impulshk.cz

<http://www.impulshk.cz>

HROMADA č. LXXVI / 2017

PODZIM - ZIMA

+ Samostatná příloha

Vydává:

IMPULS Hradec Králové,

centrum podpory uměleckých aktivit

Tomkova 139/22

500 03 Hradec Králové

ve spolupráci s Volným sdružením

východočeských divadelníků

Vychází 2x ročně

REDAKCE:

Kateřina Fikejzová Prouzová

Josef Jan Kopecký

FOTOGRAFIE:

Pokud není uveden autor, pocházejí

fotografie z archivu souboru.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mario Alfieri

TISK:

Tiskárna ARA s.r.o., Pardubice

Samostatná příloha:

Alkapress Hradec Králové

Registrováno na MK ČR E 11424

Vychází za finančního přispění MK ČR

Neprodejné!

Náklad 300 ks

Neprošlo jazykovou úpravou!

ÚVODNÍK

Milí divadelní přátelé, vánoční Divadelní HROMADA je tu. Sezóna se nám rozběhla a s ní i práce na nových inscenacích. Stihl jsem již navštívit i nějaké Vaše nové premiéry – a musím říct, že tedy skutečně nezahálíme! A to je dobře.

Již několik let pracuju, jak mnozí z Vás vědí, v hradeckých Jesličkách Josefa Tejкла, stále scéně ZUŠ Střezina. A je to pro mě stále silný vítr v plachtách! Ženou mě ti studenti stále vpřed. Tedy jejich chuť pracovat. Věděli jste, že na literárně dramatickém oboru této ZUŠ studuje letos 396 studentů? Na celé ZUŠ je to téměř dva a půl tisíce žáků, kteří mají zájem o umělecké obory. A to je těch ZUŠek v Hradci pět! Je to prostě fenomén!

I letos mám mezi svými svěřenci několik takových, kteří se rozhodli, že divadlo milují natolik, že by ho chtěli studovat. No a ti tedy teprve nezahálí, protože přijímací řízení na DAMU, JAMU a ostatní „divadelní“ školy se rychle blíží. Vždycky, když v září přijdou s tím, že by to „chtěli zkusit“, říkám jim, že je nečeká oddych, ale dřina. A že do ledna musí pracovat na 200%. Jít za svým cílem vyžaduje pot a slzy. A odměna je mnohdy nejistá. Jim, konečně stejně jako nám, to ale nevadí. Vůle dosáhnout svého, dojít cíle, splnit si svůj sen je neuvěřitelná.

Můj kolega Jarda Pokorný, kterého mnozí znáte nejenom jako herce a režiséra, pedagoga, ale také jako rozhlasáka, napsal před časem krásné zamyšlení nad divadlem, které náš vztah k divadlu, myslím, skvěle vystihuje:

„S divadlem, dámy prominou, to je pánové jako se ženou. Je krásná, leč nevyzpytatelná a dokud se neseznámíte, nevíte, zda se k vám hodí. Prvotní ostych je třeba odhodit. Když jiskra přeskochí, vztah začíná a vše ostatní jde stranou. Je třeba si uvědomit, že divadlo je příšerná, nikdy nekončící dřina. Je to profese vyžadující inteligenci, neustálou koncentraci a především pracovitost. Chce-li člověk v divadle uspět, musí jím být posedlý a neustále o něj usilovat. Stejně jako o svoji životní lásku. „Být posedlý“ divadlem a „mít ho rád“, je totiž velký rozdíl. Posedlost divadlem znamená vlastní neutuchající chuť tvořit. Takoví lidé divadlem žijí. Věnují mu poctivě každou volnou chvíli. Nečekají. S nadšením sami neustále objevují nové možnosti. Objevují sebe. Své slabosti i silné stránky, svoji zranitelnost, odvahu otevřít se druhým. Překonávají sami sebe. Posouvají své mantinely. Znáť sám sebe a nebát se dát upřímně všanc, to je to nejtěžší. Svým studentům vždy říkám: „Když nevíte jak, buďte sami sebou, tím nikdy nic nezkazíte. Nevěřte-li stoprocentně tomu, co děláte, nedělejte to. Ovšem máte-li to v srdci, nikdy to nemůže být špatně.“

Herectví nelze naučit, o tom jsem přesvědčen, lze jej člověku pouze přibližovat, seznamovat ho s divadelní magií, předávat mu zkušenosti, formovat jeho osobnost, pomáhat mu najít svoji výjimečnost. Je to cesta dlouhá, náročná, bolestná a mnohdy neúplně zábavná. Je plná věčných pochyb. Ale jde-li se po ní s chutí, radostí, pokorou a upřímností, vede k cíli, který za to stojí. Můj pedagog a režisér Jan Nebeský mi jednou řekl: „V životě vás nečeká nic jiného než neustálé padání do tmy. Vy do ní musíte ale padat s láskou a důvěrou, jinak to nejde.“ Přejí tedy všem, kteří se po této cestě rozhodli vykročit, padání pozvolné, plné velkých zážitků, vlastního objevení a jednou i měkký dopad.“

Zcela s těmito řádky souhlasím. Aneb jak říkali naše babičky: Bez práce nejsou koláče. Ale v tom jsme zajedno všichni, proto přece děláme, co děláme. A proto nezahálíme. Proto se stále snažíme rozvíjet – a proto VSVD pořádá pravidelné semináře. Nebojte se jich zúčastnit, nebojte se přihlásit, nebojte se zapojit. A klidně nám i napište, že byste chtěli nějaký seminář přímo u Vás! Není nikde psáno, že semináře musí být pouze v Hradci! Pokud bude Váš soubor chtít, uspořádáme seminář přímo u Vás! Stačí jen napsat.

Když už jsem u svých miláčků – u mých studentů. Jen co byly zveřejněny výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, připutovaly mi do e-mailu otázky, které se k politice vztahují. Hezký výzkum od jedné mé studentky, Judity Brodské, která studuje artmanagement na VŠE, jež se snaží pojmenovat politický aktivismus, nebo chcete-li angažovanost, lidí kolem divadla. Ty otázky mě zaujaly a donutily mě, abych se skutečně pohroužil do sebe. Nejenom proto, že jsme během voleb opět prožívali, který z herců podpořil toho či onoho, kdo pro koho natočil volební spot,

kdo mu propůjčil svůj hlas... O některé z úvah bych se s Vámi tady rád podělil:

Jak chápeš význam slova elita? Má dnes pozitivní či negativní význam? A pro tebe?

Já jsem elitář, byl jsem tak konečně i vychován. Mám tedy pro sebe stanovenou jakousi „elitu“. To slovo pro mne rozhodně nemá nijak negativní význam! Naopak! Otázkou je, koho mezi elitu zařadit – a to bude u každého zcela subjektivní. Elitou bolševického režimu byli skutečně jiní lidé, než jaké mezi elity řadila 1. republika... Elitou nazývám skupinu osob, které vysoce převyšují standard. Jsou to lidé, kterých si vážím a kteří jsou často mými vzory. Nejsou to lidé, kteří získali postavení jiným způsobem, než vlastní prací, pilí, moudrostí a dovednostmi. Mezi elitu se nemůžeš dostat tak, že si koupíš „vstupenku“. Mezi elitu tě musí zařadit lidé, do ní se nemůžeš přihlásit. No a v neposlední řadě: Lidé potřebují vzory, exempla trahunt, proto potřebují elity.

Máš vzor? Snažíš se být pro někoho vzorem?

Měl jsem ve svém životě již celou řadu vzorů, vlastně v každém odvětví, kterému jsem se věnoval. Vzory jsou dobré. Mnohé osobnosti, které se staly mými vzory, jimi jsou stále. No a já? Vzorem se člověk nestává z vlastního rozhodnutí, vzorem se stane, pokud si ho někdo váží a nějakým způsobem k němu vzhlíží, inspiroje-li ho, posouvá vpřed. Byl bych rád, kdybych byl vzorem pro své děti. A budu-li vzorem i pro někoho dalšího, určitě mě to potěší.

Cítíš se jako herec/osoba veřejně známá být povinen k určování veřejného mínění?

Vlastně ano. Myslím, že je především třeba věci nahlas pojmenovávat, nebát se říci vlastní názor, odmítnout dezinterpretace a manipulace s veřejným míněním, obhajovat objektivitu. Pravdu. Toleranci. Demokracii.

Vzhlížejí k tobě lidé? Proč by měli herce brát vážně?

Ke mně netuším. V obecné rovině ovšem odpovědět mohu: Právě proto, že herci se většinou nebojí. Byli to v historii už mnohokrát právě oni, kteří byli mezi prvními „na barikádách“. Umí formulovat, umí komunikovat.

Jsou všichni v divadelním světě svým způsobem podobného politického smýšlení?

Ne, to si nemyslím. Divadelní svět je světem individualit. Stejní jsme snad pouze v tom, že vyznáváme svobodu.

Proč by měli být herci politicky aktivní?

Politiku by měl dělat pouze ten, kdo ji chce dělat skutečně zodpovědně. Politikou není přijít na hlasování. Politika vyžaduje spoustu času, příprav, rozmyšlení, ověřování faktů atp. A pokud to tak chce dělat kdokoli, herce nevyjímaje, potom je to správné, a proto by ti to lidé měli být aktivní. Jinou otázkou je, že herec může nějaké kandidátce přinést vyšší počet hlasů. To je ovšem „podpora“ kandidátky, nějaké myšlenky nebo lidí, nikoli „politika“. Mnozí z herců tím „nahlas“ říkají, že tuto stranu a její myšlenky „podporují“, nedeklaruji tím ale, že budou sami politiku dělat. Je to ale jakýsi „politický aktivismus“.

Proč mají herci potřebu být politicky aktivní?

Ze všech výše popsanych důvodů...

Milé dámy, vážení pánové, máme tu adventní čas, přichází Vánoce, na dveře klepe nový rok 2018. Chtěl bych Vám všem popřát, abyste ve své práci neutuchali, abyste neztratili svůj entuziasmus a nasazení, abyste do nového roku vstoupili plní síly a odhodlání. Přejí nám, abychom neztratili odvahu. Přejí Vám, abyste svou práci rozdávali radost, štěstí a dobrou náladu – a to nejenom během Vánoc. Těším se na všechna setkání s Vámi, ať už to bude na Vašich premiérách, na přehlídkách – nebo kdekoli jinde. Hodně štěstí, zdraví, spokojenosti a Božího požehnání v roce 2018 Vám přeje

jjk

VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

RADA VSVD

Od únorové valné hromady se Rada VSVD sešla dvakrát, první setkání se konalo 29. července v Divadle Jesličky, druhé pak 25. listopadu v sídle Impulsu Hradec Králové.

Ve stručnosti přinášíme témata, kterých se jednání dotklo: Divadelní hromada bude nejen nadále vycházet v tištěné podobě, tak jak jste zvyklí, ale připravuje se i její webová podoba. Tato verze bude mít mnohem širší záběr. Svůj prostor tam dostanou nejen informace zásadní, ale i drobné aktuality za života souborů. Zároveň bude možné články sdílet i na sociálních sítích. Nebudou chybět pozvánky na jednotlivé akce členských souborů VSVD. Ke spuštění mělo dojít na podzim. Personální změny na Impulsu však celý projekt pozastavily a k realizaci dojde až v roce 2018.

Rada jako každý rok zhodnotila jarní přehlídky pořádané VSVD a přiklonila se k částečnému zásahu do jednotlivých porot. Na Audimaforu se tak letos můžete těšit na lektorský sbor ve složení profesor Jan Císař, Vladimír Hulec, Alena Zemančíková, Kristián Kubák a Filip Huml. V Červeném Kostelci počítáme se stejnými lektory jako loni, tedy s Alešem Bergmanem, Petrem Kracikem, Reginou Szymikovou a Michalem Zahálkou. Jako čestní hosté se přehlídky zúčastní profesori Jan Císař a František Laurin. Nebude chybět ani Jaromír Vosecký.

Uzávěrka přihlášek do Červeného Kostelce byla 30. října, došlo čtrnáct přihlášek. Tři z Pardubického kraje, devět z Královéhradeckého a jedna z Kraje Vysočina. Vzhledem ke kapacitě přehlídky a časové náročnosti přihlášených inscenací Rada schválila zařazení dvanácti inscenací. Odmítnutým souborům doporučila spřátelenou přehlídku v Orlická maska v Ústí nad Orlicí.

V oblasti vzdělávání se na podzim uskutečnily celkem tři režisérské semináře v rámci celostátní přehlídky FEMAD Po-

Josef Jan Kopecký, předseda VSVD

děbrady, dále 28. října herecká praktická dílna na Impulsu s Petrou Janečkovou a 25. listopadu dramaturgický seminář se Zdeňkem Janálem. V lednu 2018 se můžeme těšit hned na dva tradiční semináře, jevištní řeč procvičíme 6. ledna s Evou Spoustovou a na přednes se 20. ledna zaměří Jana Machalíková (více v rubrice Impulsy z Impulsu).

Kateřina Fikejzová Prouzová informovala Radu, že Impuls Hradec Králové bude mít od 1. ledna novou ředitelku. Na základě výběrového řízení Královéhradeckého kraje se jí stane Martina Erbová (současná ředitelka hradeckého spolku Kontrapunkt, který např. pořádá Open Air program při Divadle evropských regionů či festivalu Jazz Goes to Town). Předseda VSVD se s novou ředitelkou již sešel a potvrdil, že stávající spolupráce VSVD a Impulsu bude pokračovat.

Příští rada se sejde 17. února 2018. Na programu bude příprava valné hromady a např. také schvalování nových držitelů Zlatého odznaku J. K. Tyla – návrhy můžete posílat do 31. ledna 2018.

-red-

LETOŠNÍ HRONOV

Hned v pátek 11. srpna 2017 se sešel Festivalový výbor Jiráskova Hronova, aby zhodnotil právě končící 87. ročník této nejstarší světové divadelní přehlídky. A přítomní členové nešetřili chválou, směřovala především k proměně a navýšení divadelního programu, k nabídce a kvalitě stravování, výboři ocenili, jakou měrou se do chodu festivalu zapojili místní obyvatelé, organizace, podnikatelé a vůbec všichni, vysoko vyzdvihli techniky ve všech hracích prostorech. Za dobře fungující byl označen také doprovodný program, resp. vůbec jeho rozprostření jak v čase, tak v prostoru. Výtky se objevily, především k fungování rezervačního systému a neexistenci „nákupního košíku“, což ředitelka KIS Hronov

Letošní Jiráskův Hronov, foto Ivo Mičkal

hned okomentovala s tím, že příští rok již takové problémy nenastanou.

V podobném duchu se neslo i jednání odborné rady NIPOS-ARTAMA, která se zabývala i skladbou a přístupností programu, resp. „hlavním“ a „volným“ programem. Nové postřehy zazněly na jednání Festivalového výboru 11. října, kde byli přítomní členové seznámeni s reflexí od seminaristů, souborů a lektorů - ti se zcela shodli s úvodním srpnovým hodnocením, nicméně jako nezvládnutý označili PR festivalu.

Nemohl jsem se tohoto setkání FV zúčastnit, což mě mrzí. Určitě bych na místě reagoval – jedna věc je totiž reklama, druhá mediální obraz festivalu. Tyto dvě zcela odlišné věci se trochu motají dohromady. Jiráskův Hronov, ruku na srdce, reklamu nepotřebuje. Především proto, že dosáhl svého kapacitního maxima! Víc lidí na festivalu by znamenalo pouze více nepříjemností, ubytovací i stravovací kapacity prostě již rezervní nejsou – a byl by dost velký problém také s tím, že ani nejsou volné další lístky na představení!

Něco jiného je, jaký je mediální obraz festivalu. Na ten resignovat nelze. Samozřejmě se o takovéto přehlídce musí mluvit! Vloni tuto práci měla na starost „profesionálka“ z ARTAMY, letos si místní poradili bez ní. Upřímně – neviděl jsem žádný rozdíl. Ono totiž nejde jen o to, jak se snaží ten, kdo chce, aby se o něm mluvilo, ale především o to, jaká je chuť či nechť médií o jakékoli věci informovat. O Hronov jsem letos zaznamenal ohlas jak na ČT, tak samozřejmě v ČRo, psal o něm Reflex, Lidovky, Novinky.cz. Nedělal jsem si žádný monitoring, tohle jsou věci, které na mě vyskočily samy. Předpokládám, že o Hronovu psal i Deník a věřím, že i Mladá Fronta. Hronov měl mediální partnery, kteří na něho zvali již týdny dopředu, prostě zde ten problém nevidím. Jenže to zaznělo při hodnocení, a proto se o tom zmiňuji.

Také bylo rozhodnuto o vyhlášení veřejné soutěže na nový grafický vizuál festivalu, což je podle mého soudu velmi dobře, ten starý je již skutečně „mimo dnešek“. Podmínky

účasti jsou zveřejněny na stránkách festivalu i na stránkách NIPOS-ARTAMA. Přihlásit se může kdokoli – a odměna za to není symbolická! Pokud o někom šikovném víte, zkuste ho na tuto soutěž upozornit.

Potud vlastně všechno vypadá jako téměř ideální. Jenomže – NIPOS-ARTAMA v předešlých letech pracovala na novém Organizačním řádu JH. Ten jsme téměř slavnostně podepsali zkraje roku 2016 – na mém prvním jednání FV. Abyste i rozuměli: primární listinou Jiráskova Hronova je ministerský Statut, který byl podepsán v roce 1991, dokument festivalu „zakládá“ na nových principech (Žatva) a stvrzuje chuť obou spolupořadatelů (Města Hronov a NIPOS-ARTAMA) takovýto festival pořádat. Neřeší však konkrétní věci. Proto byl vytvořen Organizační řád, jenž odpovědnosti vymezuje detailně. Byl aktualizován právě v posledních letech a práce na něm trvala skoro dva roky (pokud jsem zaslechl správnou informaci), podepsán byl na jaře 2016. NIPOS-ARTAMA se ovšem už loni po 86. ročníku JH, tedy půl roku po jeho podpisu, rozhodlo tento materiál zrušit. A nahradit ho dvoustrannou smlouvou s městem Hronovem. Co ho k tomu vede? Popravdě netuším. Vidím snad jediný důvod – smlouva se dá vypovědět kdykoli... O zrušení Statutu a Organizačního řádu se mluvilo již vloni na podzim, ale v průběhu příprav 87. ročníku bylo toto téma poněkud upozaděno. NIPOS-ARTAMA se nechal zpracovat právnícký rozbor současných dokumentů, ten ovšem na jednání FV na jaře letošního roku někteří členové – a to přímo z Ministerstva kultury – označili za nesmysl. Na pořad dne se tato věc dostala po roce, až teď v říjnu. A po diskusi se FV nakonec dohodl, že NIPOS-ARTAMA připraví onu smlouvu – potom že se uvidí. Doufejme. Možná se uvidí, že změna není třeba, že Statut a Organizační řád (i Festivalový výbor, který by byl v případě smluvního vztahu mezi NIPOS-ARTAMA a Městem Hronov byl již vlastně nadbytečný) jsou zárukou stability, kontinuity a rozvoje Jiráskova Hronova...

Důležité je zmínit, že na NIPOS-ARTAMA bylo také rozhodnuto o dvou věcech, které se Jiráskova Hronova velmi úzce dotýkají – od roku 2018 se mění termín konání národní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní piknik Volyně. Ten se konal každoročně ve dvou po sobě jdoucích víkendech v květnu, nově se ale bude konat v kuse, celý první týden v červenci, stejně jako Chrudim! Rozhodnutí padlo, a je třeba zdůraznit, že po dohodě s Hronovem. KIS Hronov se tak zavázalo, že od příštího roku bude muset připravit festival za tři týdny! Ale pokud budou dodrženy všechny dohody mezi NIPOS-ARTAMA a Hronovem, není to nereálné. Zásadní je především průběžné zasílání dat k nominantům a doporučeným do programu JH. Na tom se zástupci obou spolupořadatelů dohodli, jenomže, kdo ví?

Druhou novinkou je, že na jednání FV v říjnu bylo oznámeno, že pracovnice NIPOS-ARTAMA Simona Bezoušková, doposud „programová ředitelka JH“, se mu bude věnovat

pouze do konce roku 2017. Od 1. ledna 2018 by měl tuto práci převzít někdo nový. Kdo – to do uzávěrky Divadelní hromady nebylo zveřejněno a možná ani známo. A tak všechny dohody mezi ředitelkou KIS Hronov (výkonnou ředitelkou JH) a programovou ředitelkou jsou nyní poněkud na vodě...

Dostalo se mi cti, že jsem mohl pronést závěrečná slova letošního ročníku JH a za nimi si stojím – Jiráskův Hronov 2017 jsem nazval bodem nula, startem nové podoby. A proto věřím, že vše dobře dopadne, že mé obavy jsou liché – že 88. ročník na ten letošní naváže neméně úspěšně. A pak i všechny ročníky následující.

jkk

87. ROČNÍK JIRÁSKOVA HRONOVA JE MRTVÝ, AŽ ŽIJE ROČNÍK 88.!

(slova k zakončení 87. ročníku Jiráskova Hronova,
pronesená před Jiráskovým divadlem
v den zakončení před ohňostrojem)

Dámy, pánové, milí divadelní přátelé, je neuvěřitelné, že letošní 87. Jiráskův Hronov dneškem končí. Těch devět dnů uteklo tak rychle, že mi přijde, jako kdyby teprve včera začal. Faktem ale je, že za chvíli sjede po žerdi dolů festivalová vlajka, sfoukne svíčku v lucerně – a letošní ročník s odezněním posledních výbuchů ohňostroje skončí.

Byl to ročník v mnohém nový, Jiráskův Hronov vykročil do dalších let s novým nábojem, s novou koncepcí, s novou energií. Jistě že se najdou věci, které třeba nezafungovaly stoprocentně, ale důležitá je chuť je řešit, důležitá je chuť se nebát zkoušet pracovat jinak, nově, posouvat se vpřed. Prožili jsme devět nádherných dnů, které byly naplněny divadlem a lidmi, kteří ho dělají. Kteří ho chtějí vnímat, prožívat, utvářet, kteří ho milují a nedokážou si představit, že by žili bez něho. Prožili jsme víc než týden, který nás inspiroval, motivoval, který nás obohatil. Prožili jsme ročník, který byl naplněn pohodou a přátelstvím. Setkáváním lidí. Porozuměním. Souzněním. Empatií a štěstím, že jsme tady, že se tu můžeme potkávat, prožívat a zažívat umění, diskutovat o něm, třeba se i pohádat – abychom si ale nakonec vždy znovu řekli, že je to krása. Že je to svoboda. Volnost. A zdaleka ne samozřejmost.

Milí divadelní přátelé, končí 87. rok tradice, která neustrnula, která si Vás váží a která se chce dál vyvíjet ke spokojenosti Vás, kteří tenhle festival tvoříte. Je to Vaše tradice. A je na nás všech, abychom ji nenechali upadnout. 87. ročník Jiráskova Hronova je mrtvý, až žije ročník 88.!

Josef Jan Kopecký

DIVADLO DRAK OBSADILI VÝCHODOČEŠTÍ DIVADELNÍCI. SLAVNOSTNÍ CENĚNÍ UŽ PO DVACÁTÉ

V sobotu 11. listopadu se po roce opět v Divadle Drak slavilo. Na 150 východočeských ochotníků si přišlo pro své ocenění z jarních postupových přehlídek. Jejich úroveň připomněli členové lektorských sborů. Slavnostní odpoledne doplnil písničkář Petr Matyáš Cibulka se svým Bandem. Akci uzavřelo inspirativní divadelní představení *(Ne)chtěná útěcha* v podání DS Diverzanti. Většina divadelních přehlídek v republice končí vyhlášením výsledků a předáním diplomů přímo na místě. To se ale netýká přehlídek, které pořádá Volné sdružení východočeských divadelníků společně s Impulsem Hradec Králové. V tomto případě se na okamžiky slávy a srdečné gratulace čeká až do podzimu. Má to svůj důvod.

Často se mě organizátoři přehlídek z jiných krajů ptají, proč to neodbydeme bezprostředně po přehlídce narychlo vytištěným diplomem a připitkem přímo na místě. Odpovídám, že se setkáváme rádi. Nejen z důvodů, že si ocenění připomenou své úspěchy, ale také proto, abychom si vyslechli, jak se našim kolegům nejen z východních Čech dařilo na ostatních přehlídkách, vyslechli si hodnocení lektorského sboru a načerpali tak inspiraci a hnací motor do další divadelní práce. A pak je to velký prostor, kdy si můžeme popovídat o běžném životě našich souborů. Právě to sdílení je pro nás nejcennější.

Letos bylo k oslavám o důvod navíc – k setkání totiž došlo už po dvacáté. Většinou se tak dělo právě v Divadle Drak. V letech 1999 až 2010 se Cenění na pár let sice přestěhovalo do královéhradeckého Divadla Jesličky, ale z kapacitních

DS Vrchlický Jaroměř se letos s inscenací Rok na vsi dostal až na Jiráskův Hronov, foto Jan Slaviček.

H R O M A D A

důvodů se do Draku vrátilo. Tentokrát se sešlo tolik lidí, že předseda VSVD Josef Jan Kopecký poznamenal, že příště se snad bude muset pronajmout Klicperovo divadlo.

V roce 2017 Impuls společně s Volným sdružením východočeských divadelníků tradičně připravili pět postupových přehlídek. Čtyři s postupem na celostátní přehlídky v režii NIPOS/ARTAMA z pověření Ministerstva kultury České republiky. A přehlídku Miletínské divadelní jaro, která je postu-

Jarka Holasová přebírá jedno z mnoha ocenění z rukou porotkyně Niny Malíkové, foto Jan Slaviček.

V Labyrintu Divadla Drak panovala výborná nálada, foto Jan Slaviček.

pová na Krakonošův podzim vyhlašovaný SČDO. Na těchto přehlídkách bylo k vidění 53 představení, na kterých se podílelo 576 divadelníků. Vedle toho na krajských přehlídkách dětských recitátorů a Wolkrův Prostějov vystoupilo rovných 114 recitátorů, v pěti okresních postupových kolech 525 recitátorů. Celkem tedy 1101 účastníků slovesných přehlídek.

Na slavnostním setkání divadelníků se také rozdaly ceny spřátelených přehlídek Dospělí dětem v Havlíčkově Brodě a Orlická maska v Ústí nad Orlicí. A předávání cen doplnil hudební a divadelní program, o muziku se postaral mladý Band složený z hudebníků ve věku 17, 18 a 19 let v čele s Petrem Matyášem Cibulkou, členem královéhradeckého Divadla Jesličky Josefa Tejkla. Svou energií a provedením autorské tvorby rozhodně publikum zaujali – po produkci se objevila nejedna nabídka na koncert i žádosti o zaslání textů písní.

Úspěch měl i brněnský soubor DS Diverzanti. Inscenace *(Ne)chtěná útěcha* byla silná nejen svým tématem, jednalo se o sugestivní dokumentární drama o tabuizovaném tématu japonských utěšitelů v době 2. sv. války. Velice působivé bylo samotné pojetí i režijní ztvárnění, přestože autorka textu a režisérka Kateřina Volánková použila jednoduché a v podstatě úsporné prostředky. Přívlastek inspirativní si představení rozhodně zasloužilo.

Ceny byly rozdány a soubory už pomalu a jistě začínají vyplňovat přihlášky krajských postupových přehlídek pro rok 2018. A jak se tedy mezi divadelníky říká: „Zlomte vaz“!

Kateřina Fikejzová Prouzová

**O hudební doprovod se postaral
Petr Matyáš Cibulka Band, foto Jan Slaviček.**

NOVÉ LOGO VSVD

Jelikož jsme se pustili do nového zpracování našeho webu, muselo dojít i na nové logo a vůbec vizuál materiálů a výstupů VSVD. Do Rady VSVD jsem jako úvod do této diskuse předložil návrh mého „dvorního“ grafika a fotografa Michala Horáka. Ten zdarma zpracoval samozřejmě nejenom logo, ale celý grafický vizuál VSVD. Je to ovšem pouze návrh! Nic závazného. A když jsem logo předkládal, napsal jsem kolegům z Rady VSVD toto: Doposud jsme „užívali grafiku Maria Alfieri (především Divadelní hromada a pamětní listy, diplomy atp.), který je také autorem našeho současného loga. To ale dobře vypadá zas a opět pouze na věcech, které připravuje Mario. Jinak je jeho užití poněkud omezené.“ Návrh, který předkládám tedy „vychází z toho, co je pro VSVD nejpodstatnější – z divadla, které reprezentuje písmeno „d“. Je to logo s mnohými možnostmi, konzervativní, ale ne „zaprdené“, vystihující spolek, ale přitom nebránící v barevných variantách být moderní a svěží. Osobně bych se přidržel jako výchozí barevnosti té „azurové“, co je na obrázku v příloze.“ (Na tomto místě je nutné přičinít poznámku, že návrh je zpracován v mnoha barevných variacích, který by se mohly střídat podle materiálu a jeho obsahu.)

„Dlouho jsme s Michalem zvažovali, zda tento návrh příliš neodkazuje na logo Divadelních novin, ale když jsme se ptali kohokoli mimo nás dva, nikoho to ani nenapadlo, tak to tak snad je. Možná to bylo jen v našich hlavách. Ale není to od věci – i DN užívají jednoduché, ale přitom v barevnosti velmi silné, logo, vycházející z liter a textu. Tímto mailem

bych rád zahájil diskusi na toto téma. O nové podobě loga VSVD. Tak prosím, dejte vědět, jak se Vám návrh líbí či nelíbí, zda máte jinou představu, zda máte jiný návrh.“

Členové Rady mi zpětnou vazbu poskytli, většina návrh přijala bez výhrad, někdo napsal pár řádků, co by změnil či co by se mu líbilo více, jeden donesl i vlastní návrhy podoby loga, ve kterých rozvedl více „divadelnost“ (větší míra obsahového propojení „d“ s divadlem – například využitím divadelní masky). Osobně si myslím, že navrhované logo je nejenom graficky „čisté“, ale že nám více než jakékoli „konkrétnější“ nechává nejvíce volného pole působnosti s jeho užitím. Čím bude logo „popisnější“, tím komplikovaněji se bude využívat na konkrétních materiálech. Po diskusi v radě VSVD bych tedy rád otevřel i diskusi s Vámi, s členy VSVD a s jeho sympatizanty. Výzva z konce citovaného e-mailu stále platí. Pište, dejte nám vědět.

jjk

SEMINARISTÉ TESTOVALI SVÁ PSYCHOLOGICKÁ GESTA

Herecký seminář
s Petrou Janečkovou

V sobotu 28. října zavítala do ateliéru Impulsu Hradec Králové herečka Petra Janečková. Členka souboru

Východočeského divadla Pardubice si pro seminaristy připravila dílnu na téma Herec v situaci.

Seminář začala nenápadnými pohybovými etudami. Jak se později ukázalo, neměly sloužit pouze k zahřátí těla a k uvolnění atmosféry. Předvedla, že každý pohyb může mít nečetné interpretací a významů. Slovní projev účastníci minimalizovali a snažili se vyjádřit dramatické situace pouze po-

hybem. Ve druhé části dne došlo na Michaila Čechova a jeho hereckou metodu.

Petra Janečková vysvětlila, jak postupovat při čtení textů, jak se ztotožnit s postavou, kterou máme za úkol na jevišti vytvořit. Jaké problémy nás mohou čekat a jak se s nimi poprat. Vyzdvihla jeden z Čechovových klíčových postupů a to „psychologické gesto“. Čechov přikládá důležitost tělu,

Herecký seminář s Petrou Janečkovou.

fyzickému pohybu a gestu při ztvárnění postavy. Seminaristé se pokusili najít gesta pro různé postavy. Snažili se najít inspiraci v každodenním životě nebo hledali archetypy. Psychologické gesto je jedním ze základů pro uchopení role. Herec při přípravě nejprve vytváří základní verzi gesta a pak se postupně propracovává k detailům. Díky němu se ve finále lépe ztotožní i se samotnou psychologií postavy.

Atmosféra dalšího vzdělávacího semináře Volného sdružení východočeských divadelníků ve spolupráci s Impulsem Hradec Králové byla jako tradičně příjemná, uvolněná a hlavně kreativní. Osm hodin uteklo jako voda a spousta témat zůstala otevřená pro další setkání.

(**Petra Janečková**, herečka Východočeského divadla Pardubice, absolventka muzikálového herectví na brněnské JAMU. V pardubickém divadle získala své první angažmá, a to již v roce 1998. Miluje divadlo, má ráda role, které od ní vyžadují něco nového. Prostě ráda hraje. Cokoliv. Úspěšně připravuje zájemce o studium herectví na talentové zkoušky. Je praktická, logická, příjemná a skromná. Na jevišti týmový hráč. A jako pedagog má co předat.)

Kateřina Fikejzová Prouzová

ŠKRTAT ČI NEŠKRTAT? TO JE TO, OČ TU BĚŽÍ...

Jak na dramaturgii
se Zdeňkem Janálem

Další praktická dílna z cyklu vzdělávání amatérských divadelníků proběhla v prostorách Impulsu v sobotu 25. listopadu a byla intenzivní. Lektorem byl Zdeněk Janál, dramaturg Městského divadla v Mostě, účastníci předem dostali dramatický text (Christopher

Hampton *Nebezpečné vztahy*), kterým se měli zabývat podle lektorova zadání. Pro představu dramaturgova uvažování o hře uvádím ze zadání:

„Hru si důkladně přečtěte, promyslejte zásadní témata hry a jak byste hru dramaturgicko-režijně interpretovali, prostudujte základní charakteristiku postav (určete věk postav, co možná nejpřesněji; udělejte si „pavouka vztahů“), napište si vlastní obsazení všech postav (z českých i světových herců - fiktivně), také uvažte, jestli všechny postavy hry jako režisér/dramaturg potřebujete nebo byste škrtnuli celé příběhy, kterých situací byste se zbavili (s cílem o takovou redukci textu, která text zkrátí, zbaví přebytečných motivů, ale která nevynechá nic podstatného), které dialogy a jak byste seškrtnuli... S vlastními škrtky postupujte při domácí úkol od prvního obrazu prvního dějství - ideálně upravte celé první dějství, případně alespoň prvních 6 až 7 obrazů. Na místě se pak budeme zabývat jednak společnou diskusí o hře, srovnáním úprav a společnou úpravou ještě jednoho obrazu z 2. dějství.“

V rámci práce byl samozřejmě i prostor na diskuzi nad texty, které účastníci ve svých divadelních souborech chtějí inscenovat. Nechyběla klasická divadelní hra, muzikál, prozaický text, text veršovaný i experimentující vize s výtvarně-zvukovým sdělením. Bylo to velmi smysluplné setkání, Zdeněk je

Dílna dramaturgie ve znamení papírů, kafe a tužek.

D I V A D E L N Í

otevřen každému nápadu, který trpělivě vyslechne a snaží se poradit. A za to všechno mu moc děkujeme! Jestli jste právě nabyli dojmu, že dramaturgie je při vaší divadelní tvorbě na prvním místě, nezapomeňte přijít příště!

Zaslechnuto:

- obor dramaturgie vznikl cca před 200 lety v Německu z potřeby ideového nasměrování
- spolupracujte s režisérem – jak?
- myšlenka – téma - najděte si hru
- změna vnímání – zrychlit – škrtnat
- přes situace vytvořit hlavní strukturu
- tok mluvy se musí odehrát

Jarka Holasová

ČERVENÝ KOSTelec 2018

Pro ročník 2018, který se bude konat ve dnech 22.-25. února, schválila Rada Volného sdružení východočeských divadelníků zařazení celkem 12 představení. Program je už v této chvíli potvrzen. Nicméně, jak už to bývá, může ze závažných důvodů dojít ke změně.

PROGRAM

ČTVRTEK 22. ÚNORA

10.00

DS Vrchlický, Jaroměř

Eva Schwarzová: *Princezna z moře*

15.00

Divadelní ochotnický spolek Ochotní Smiřice

Lucie Kotěrová a Ochotní:

Pavlačová revue

19.30

Spolek divadelních ochotníků Alois Jirásek, Úpice

Václav Havel: *Odcházení*

PÁTEK 23. ÚNORA

10.00

Divadelní soubor Jiráskova divadla, Hronov

William Shakespeare:

Sen noci svatojánské

15.00

DS NA TAHU, Červený Kostelec

Neil Simon: *Bosé nohy v parku*

19.30

Divadlo Exil, Pardubice

Anna Saavedra:

Kuřáčky a spasitelky

SOBOTA 24. ÚNORA

10.00

DS Šembera, Vysoké Mýto

Jiří Brdečka: *Limonádový Joe*

14.00

ADIVADLO Havlíčkův Brod

Josef Tejkl: *Země pokladů*

16.30

Divadelní soubor Kulturního domu města Holic

Pavel Hladík: *Šťastné a veselé*

19.30

Náchodská divadelní scéna

Alejandro Casona: *Třetí slovo*

NEDĚLE 25. ÚNORA

10.00

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové

Kateřina Tučková, Marián Amsler:

Vyhnání Gerty Schnirch

14.00

DS NA TAHU Červený Kostelec

Vlastimil Klepáček:

Robinson Dlabáček

Zástupci VSVD Josef Jan Kopecký a Kateřina Prouzová zahajují loňský ročník Červeného Kostelce, foto Ivo Mičkal.

H R O M A D A

PRKNA PRAŠTĚLA

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

ZPRAVODAJSTVÍ Z POSTUPOVÝCH PŘEHLÍDEK SPŘÁTELENÝCH POŘADATELŮ VE VÝCHODOČESKÉM REGIONU

ÚPIČTÍ HRAJÍ HAVLOVO ODCHÁZENÍ

Premiéra byla koncem dubna, první repríza pár dní poté. Druhá teprve začátkem října – a udržet inscenaci plnou záluďných textových zákrut a dramatických proměn v potřebném „tempu a rytmu“, jak to souboru vymyslel hostující režisér Saša Gregar, nebylo nejsnadnější. Byť nervozita po takové zrádné pauze občas zavinila i nějaký ten „prohřešek“, podařilo se při říjnové repríze publikum znovu pobavit Havlovým groteskním panoptikem. Inscenace znovu startuje a dočká se možná i repríz mimo Úpici.

Ti, kdo ji viděli určitě netrpěli pocitem, že by Havlova hra byla nesrozumitelná, nepochopitelná či nudná – jak o ní (a o dalších jeho hrách) stále řada lidí soudí, což jsme sami zjistili od těch, kteří na představení nebyli či dokonce kvůli tomu na ně nešli...

Je to zvláštní, stále je Havlova dramatika, na rozdíl od vnějšího světa, u nás vnímána velmi rozporuplně. Snad v tom stále hrají roli i jisté „politické“ předsudky či jakási mechanicky

DS Jirásek Úpice, Odcházení, foto Bohdan Holomíček.

přetrvávající „přehavlovanost“. Možná i nezkušenost s podobným typem dramatiky, kterou si mnozí s přívlastkem „absurdní“ zařadili do šuplíčku nesrozumitelnosti... Leč na Havla lze hledět stejně jako na Stroupežnického nebo Shakespeara, i v Havlových hrách se stejně či podobně ze slov rodí téma – v *Odcházení* jsou sama slova zdrojem dramatickosti i komičnosti. A pokud takový materiál uchopí režisér a herci za správný konec, může vzniknout představení vtipné, zábavné, s mnoha komickými situacemi – nikoliv „absurdní“, ale velmi aktuální, o což se úpičtí po-

kusili, seč jim síly stačily. Na dubnové premiéře byla řada přátel. Také prof. Jan Císař či známý „havlovský“ fotograf Bohdan Holomíček s manželkou, kteří pak souboru napsali následující reflexi:

„Nastudování hry Odcházení dramatika a prezidenta Václava Havla Spolkem divadelních ochotníků Alois Jirásek v Úpici nám přineslo, nutno otevřeně přiznat, že i nečekaně, hned několik radostí.

Radost první: Nevybrali si Jirásků! Ani Goldoniho! Ani Padesát odstínů šedi!

Ale – Havla!!! Ač by jim první tři jmenované sázky na jistoty zaručily diváckou návštěvnost a skoro jistý úspěch, zvolili hru, co se týče nároků na inscenační provedení i zvládnutí hereckých partů, nesmírně obtížnou. Tento poslední Havlův dramatický opus vzbudil v době svého vzniku i prvních nastudování velký rozruch a často rozporuplné reakce.

Radost druhá: Navštívili jsme první premiéru, což, jak je všeobecně známo, není zcela vhodné načasování na objektivní hodnocení. První uvedení nelehkých představení se většinou neobejdou bez chyb, výpadků textů i herců či drobných technických potíží. Je to logické a počítá se s tím. Ale jako by se celý ansámbl v úpickém Divadle Aloise Jiráska vezl na přející šťastné vlně. Nic takového se totiž nedělo! Všichni byli zcela připravení, vše klapalo a sedělo tak, jak mělo (a pokud se něco ne zcela povedlo, vědí to jen sami inscenátoři, ale divákovi tyto skutečnosti zůstaly utajeny).

Radost třetí: Nutno podotknout, že autoři tohoto krátkého zamyšlení se necítí být Havlovou hrou zcela nezasaženi. Měli možnost zhlédnout vícero *Odcházení* v nastudování zcela odlišných divadelních uskupení a souborů a být svědky i aktivními účastníky debat s inscenátory o vyznění i provedení této hry. Směle proto mohou říci, že úpickým ochotníkům se podařilo nevidané, včetně zcela přesného hereckého obsazení všech rolí. Netušíme, jak je to v podmínkách amatérského souboru možné, ale žádná z figur na scéně nebyla obsazena proti svému typu, a pokud ano, tak se tento nesoulad podařilo bravurním režisérským vedením vybalancovat.

Radost čtvrtá: Pomineme-li neopominutelné – totiž jak velké nároky klade Havel-dramatik na své herce, když jim píše repliky komplikované a až nemístně dlouhé, že obdiv zaslouží, být i jen prostě zapamatování si textu a nezaškokbrnutí při jeho přednesu –, byli herci prostě skvělí. S textem jako by si hráli, ale nepřehrávali, jejich dik-

Soubor *Triarius* nastudoval v královéhradeckém Divadle Jesličky thriller *Veroničin pokoj*.

ce byla přesná, artikulace a srozumitelnost přímo skvělá, bez jakéhokoli náznaku, že by pouze odříkávali naučené. Naopak vždy působili tak, že vědí, o čem je řeč, deklamovanému rozumí, a sebevědomě proto mohli své diváky provést nelehkými zákrutami porozumění Havlově textu. Po invenčně a vtipně (bravo odkazu na Lavičku VH!) navržené scéně se pohybovali v harmonické choreografii, která jim neházela klacky pod nohy, ale naopak vycházela přejícně vsťříc.

Radost pátá: Po skončení první poloviny představení jsme na sebe pohlédli s nezastíraným uspokojením, ale i s lehkou obavou: až do teď parádní, co ale přinese druhá půlka? Nepřepálili začátek a dokáží udržet tempo inscenace až do finále, nevyčerpají se s nápady? Nepostihne je únava a vyznění celé hry jim k velké škodě proteče skrz prsty? Nestalo se! Neslevili, neumdleli, naopak energie představení prudce vzrostla a inscenátoři nás dokázali Havlovým textem o opojení mocí, lidské slabosti, zpupném egu, pošlapaných ideálech, pohrdání láskou a hodnotami, o zmatení a snadnosti přijmout zničující kompromisy – tedy o věcech veskrze aktuálních – bezpečně dovést až k závěrečné katarzi.

Nezbývá než dodat: Klobouk dolů! Jo

a – méně státu! Vaši fans Eva a Bohdan Holomíčkovi.“

Úpická inscenace *Odcházení* určitě pobaví. Soubor ji nastudoval s respektem k autorovi, ale bez jakékoliv piety k dramatikovi – prezidentovi. Pro potěchu svou, ale především pro publikum, které určitě potěší i aktuálnost souvislostí mezi osudy Havlových postav a našim dnešním, nejen „politickým“ rybníčkem...

(sg)

DIVADLO JESLIČKY V NOVÉ SEZÓNĚ

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla vstoupilo do sezóny 2017/2018 zostra: Už v září měl premiéru první kus! A do června jich chce stihnout víc než dvacet! Jedenáct režisérů zkrátka nezhálí a se svými soubory jede na plné obrátky! A první premiérou nové sezóny byl *Veroničin pokoj*, který Jesličky připravily ve spolupráci s českotřebovským TRIARIEM, psychologický thriller od „mistra napětí“, slavného autora *Stepfordských paniček*, *Hochů z Bra-*

zlie nebo hororové klasiky *Rosemary má děťátko* Iry Levina. *Veroničin pokoj* měl světovou premiéru v New Yorku již v roce 1973, přesto se u nás hrál poprvé až v roce 2015 v brněnské Redutě. Za dva roky po něm sáhly, krom Brňanů, již jenom dva amatérské soubory: divadlo Navenek Kadaň a Divadelní spolek Kroměříž. TRIARIUS a Jesličky jsou teprve čtvrtými inscenátory v rámci republiky.

Příběh nemůžeme prozradit předem, to by zmiňované „napětí“ Iry Levina potom nefungovalo, výchozí zápletku ale odtajnit můžeme: Studenti Susan a Larry se na večeři v restauraci seznámí s postarším irským párem, který je pozve do výstavného domu, který spravují. Susan se dá přemluvit, aby tomuto páru prokázala neškodnou službu. Jelikož se údajně podobá mrtvé dceři zesnulých majitelů domu Veronice, má ji na jedno odpoledne „hrát“ pro její pološilenou umírající sestru Cissii a připravit jí tak malou radost před koncem života. Susan se má ve své roli a kostýmu přenést do roku 1935, kdy bylo oběma dívkám kolem devatenácti. Larry na ni má zatím počkat u televize dole v salonu. Jakmile se však za jejími hostiteli zavřou (vlastně zamknou) dveře a Susan se připravuje na Cissiiin příchod, situace se rázem změní: Susan-Veronika musí čelit absurdnímu útoku Veroničiných rodičů a temné rodinné historii. V režii Josefa Jana Kopeckého hrají Tereza Vodochodská, Lucie Burgrová, Vojta Houska a Ondřej Souček. Od září se *Veroničin pokoj* v Jesličkách hraje jednou či dvakrát měsíčně – a do nového roku je fakticky vyprodaný. Také proto, že se hraje s diváky na jevišti – a tak může každou reprízu vidět jen 30 šťastných. Od září Jesličky připravily jedno zásadní vylepšení: online rezervaci lístků. Na webu www.divadlojeslicky.cz si můžete snadno rezervovat lístky na jakékoli představení a mít tak jistotu, že až do divadla přijдете, budete mít místo v sále jisté. A nač se můžete v Jesličkách těšit? Když jsme u thrilleru, *Veroničin pokoj* nebude jediným zástupcem tohoto žánru: Tereza Vodochodská se svými studenty připravuje

jevištní adaptaci slavného filmového hororového příběhu s Nicole Kidman *Ti druzí*. A nebude to jediná jevištní adaptace filmu. Kopecký se chystá uvést oceňovaný film *Dogville* (opět v titulní roli s Nicole Kidman) od Larse von Triera či skandinávský *Kurz negativního myšlení*, který získal ceny na MFF v Karlových Varech a zabývá se světem fyzicky postižených. Jde o směs skandinávského psychologického dramatu o mezilidských vztazích a sarkasticky černé komedie syrového kvazi-dokumentárního vzhledu.

Jsme-li u zásadních společenských témat (a adaptací filmů), na místě je zmínit i další projekt Jesliček, který má zatím pracovní název *Kyberbully*. Jedná se o autorskou hru, kterou na půdorysu hraného dokumentárního filmu napsala Vodochodská společně se svými studenty. Inscenace řeší téma sociálních sítí, virtuálního světa, zneužitelnosti sdílených informací, internetové šikany ad. Společenská témata najdeme i v připravovaných inscenacích *Srpen v zemi indiánů* či *Ženy a panenky*. Ale vlastně také v *Krysařovi*, kterého chystá Monika Janáková. Ten patří řekněme do kolonky „klasiky“ a nebude v ní sám – těšit se můžete na *Tracyho tygra* či *Krásku a zvíře* (připravuje nová posila Jesliček Aleš Dvořák), *Sněhovou královnu* (Jolana

Brannyová) či *Alenku v říši divů* (Jiřina Krtíčková). Také na řadu komedií se v Jesličkách můžete těšit, např. na *A je to v pytli!* bratří Cooneyových, Krausovo *Nahniličko* ve hvězdném obsazení Jana Portyková, Tereza Vodochodská a Gabriela Weinerová, které doplní Zdeněk Tesař, Jaroslav Pokorný a Aleš Dvořák, na Havlovu *Vernisáž* či Drábkovy *Jedlíky čokolády*. A to stále není vše, dramaturgický plán je nabitý, a rozhodně se máte nač těšit!

jjk

PŘÍBĚH ANNY FRANKOVÉ NA PRKNECH DIVADLA EXIL

Druhá světová válka, pronásledování židů. Úkryt, který dává naději na přežití. Každodenní soužití v malém prostoru. Čekání na šťastný konec. Pardubické Divadlo Exil nastudovalo inscenaci *Z deníku* židovky na motivy *Deníku* Anny M. Frankové.

Čtrnáctiletá Anna uprchla s rodiči a sestrou z Německa do Amsterdamu. Tam se rodina od roku 1942 skrývala

Z deníku židovky v Divadle Exil, foto Petr Boháč.

v půdním bytě. Dospívající Anna si po celou dobu psala deník. V Exilu nastudovali skutečný příběh podle Hany Grygarčíkové. Své první režie se ujala Hana Moravčíková. „Hra není o válce. Válka je na pozadí příběhu. Je jen příčinou, proč se vlastně všichni ukrývají. Jde hlavně o vztahy mezi lidmi, kteří se schovávají na malém prostoru. Nemají možnost jít ven. Sní o tom, že jednou bude po válce a budou zase volní. Aby se nezbáznili, snaží se všemi způsoby zachovat bdělou a čistou mysl, aby nepropadli ponorkové nemoci. Chybí jim totiž absolutně soukromí,“ vysvětluje Hana Moravčíková.

Anna Franková je skutečná postava. Svůj deník psala, aniž by někdy plánovala, že by se z jejích zápisků mohl stát bestseller. Z její niterné výpovědi je vidět, jak se postupně ze čtrnáctileté dívky stává dospělý člověk. Postavu Anny hraje Zuzana Dušková: „Já to mám těžké v tom, že na jednu stranu jsem dítě a zároveň toužím být dospělá. Chci, aby mě tak okolí bralo. Ty dvě polohy jsou pro mě dost těžké.“

Divák je svědkem lidí, kteří se snaží žít normálním životem na malém uzavřeném prostoru. Anna má vyhrocený vztah nejen se svou matkou, ale také se svou sestrou Margot, kterou hraje Veronika Teplíková. „Je to vztah na tenkém ledě. Obě sestry soutěží o přízeň rodičů a chlapce, který se ukrývá s nimi. Přes veškerou rivalitu se ale mají rády,“ vysvětluje Veronika Teplíková.

Režisérka je přesvědčená, že téma je aktuální i v současné době. „Lidé se na mnoha místech kvůli válce musí schovávat, žijí v zajetí. Ty hrůzy nikdy nepominuly,“ konstatuje Hana Moravčíková. Podle ní to ale není jediný důvod, proč by měli diváci zavítat do Divadla Exil. Chce v publiku zároveň vzbudit zvědavost a touhu přečíst si přímo originální Deník Anny Frankové.

Nad'a Kubínková,
www.divadloexil.cz

HEŘMANOVĚ MĚSTCI

SÁHLI PO JANU WERICHOVI

Divadelní soubor Heřman Heřmanova Městce nastudoval inscenaci Divná hloupost na motivy pohádky Jana Wericha Tři sestry a jeden prsten. Autory dramaturgie jsou zároveň režiséři Josef Řezáč a Michal Dziedzinskyj.

Po úspěšné pohádce *Honza králem*? s níž postoupili na národní přehlídku Rakovnická Popelka 2016, přichází soubor opět s pohádkovým motivem. Ona to pohádka ale tak docela není. Povídka Jana Wericha *Tři sestry a jeden prsten* sice vyšla v knize pohádek Fimfárum, ale zápletka vůbec pohádková není. Chybí nadpřirozené jevy či bytosti a pohádkové archetypy jako jsou hloupý Honza, dvanáctihlavý drak, zakletá princezna či perníková chaloupka nehledejte. Nenajdete je. Motiv si soubor Heřman od pana Wericha vypůjčil, autoři něco škrtli, něco dopsali a celé to zdramatizovali. A diváky zvou prostřednictvím citátu samotného Jana Wericha: „*Naštěstí všichni lidé nejsou tak hloupí, aby chtěli být za každou cenu chytří. Být pořád jenom chytrý a chtít všechno vědět a mít všechno, to je vlastně hloupost. Největší hloupost pak jest chtít být hloupý. To je ovšem divná hloupost, protože vědět, co chtít, to je vůbec největší chytrost. Čili, ono se stalo uměním už jenom být živ po svém.*“ Premiéra se konala 27. 5. v sokolovně v Heřmanově Městci.

-red-

JEN PRO TEN DNEŠNÍ DEN

Holický divadelník Pavel Hladík si udělal radost. Loňský pětadesátník a nový držitel Zlatého odznaku J. K.

Pavel Hladík, foto Ivo Mičkal

Tyla, uvedl na jevišti holického Domu kultury večer několika svých aktovek pod případným názvem *Jen pro ten dnešní den*, parafrázujícím kdysi slavnou filmovou píseň...

A pouze v pátek 8. 9. 2017 se odehrála premiéra a zároveň derniéra. Potěšila zcela zaplněný sál přátel a divadelních příznivců, kteří na Pavla chodí už léta. Ostatně sám je v Holicích nepřehlédnutelným činitelem, jak by napsal Gogol – byl tu zastupitelem a starostou, staral se o školy i o hasiče, vymýšlel nejrůznější kulturní a společenské akce, navíc v letech 1990-1998 byl i ředitelem Domu kultury. Za vlády jedné strany úspěšně vedl místní muzeum a např. inicioval tradici Afrických symposií neb je vzděláním historik, etnolog a muzejník. A coby znalec holicke historie byl i městským kronikářem – i aktivním sportovcem, loni na jaře oceněným titulem Legenda holického sportu, byl i předsedou a trenérem atletického oddílu, otcem Olympiád škol žáků holického regionu a sportovním funkcionářem, legendárním hlásatelem fotbalových utkání v Holicích a členem pléna Českého olympijského výboru...

V našich luzích je znám jako mimořádně pilný divadelník, herec, režisér a autor. Už v roce 1957 jako dítě vstoupil na prkna, která znamenají svět, a pak zakládal v Holicích studentské divadlo, na vojně v Pardubicích i tehdy populární divadlo poezie – po návratu do Holic vystupoval jako herec na tamním jevišti v desítkách inscenací místního

souboru, i jako autor mnoha jevištních projektů, jak by se dnes řeklo. Na letošní krajské přehlídce v Červeném Kostelci získal Cenu za herecký výkon v inscenaci *Poslední doutník*.

Že je již několik let holickým producentem národní přehlídky jednoaktovek (pořádá SČDO), jen dokresluje Pavlovu činorodost a buldočí aktivitu. Což se ukázalo i ve zmíněném večeru jeho čtyř autorských jednoaktovek (*Medvědovalo pozdní odpoledne*, *Není důležité zvítězit*, *Když zazpívá labuť* a *Zločin v druhém poschodí*, v nichž si s bravurou svého typického humoru zahrál nejen s převleky, ale i s motivy různých dramatických předloh – s aktuálními odkazy na to, co se kolem nás, doma i ve světě děje. Tak, jak to Pavel umí, coby, satirik, ironik, glosátor. Publikum mu připravilo standig ovation, jaký takové personě samozřejmě patří.

Autor vysokomýtské výzvy Jakub D. Kočí.

(sg)

VYSOKOMÝTSKÁ VÝZVA DIVADLA KAM

Před časem jsme se s Českým Theatronem vydali do Vysokého Mýta, kam nás pozvalo Divadlo KAM, aby představilo výsledek svého nového projektu zvaného Vysokomýtská výzva. My jsme samozřejmě zvědaví a zvědaví, proto jsme neváhali vyrazit za poznáním. Navíc začala divadelní sezóna a po pracovních prázdninách už nám divadlo tuze chybělo.

Projekt Vysokomýtská výzva nepatřil jen divadelníkům, ale i veřejnosti. Diváci byli požádáni, aby napsali své náměty týkající se doby, vlastnosti, věty, žánru, zlovyku i rekvizity, z nichž poté KAMáci tvořili představení. A tvořili ho pouhých třicet dní.

Dovoluji si použít slovo pouhých, protože vymyslet děj, zápletku, sepsat scénář, vyřešit scénu, kostýmy, zvuky, to vše vyžaduje určité úsilí. Naproti tomu, když se sejde parta nadšenců jako v tomto případě, práce jde hned lépe od ruky. Dovolím si podrobněji představit zvolené berličky, o něž se tvůrci opírali. Doba patřila současnosti, z vlastností zvítězila zapomnětlivost, věta, jež musela zaznít, byla „Hlavně slušně“, a žánr ovládla oblíbená komedie, zlovyk skákání do řeči, a nakonec nápadití diváci zvolili jako povinnou rekvizitu živou kočku. Čili: když jsme překonali dlouhou zácpu do Vysokého Mýta a konečně usedli v divadle, první, co naše, přesněji moje oko zhlédlo, byla klec a v ní krásné rezaté koťátko. A do začátku představení bylo o zábavu postaráno, klec se nacházela na kraji jeviště a nikde nebylo psáno NESAHAT. Další příchozí diváci též neváhali omrknout netradiční úkaz a herci mohli být rádi, že jim tam koťátko zůstalo po celou dobu hry.

Nicméně sedmá odbila, lampa zhasla a představení s názvem *Terapie* začalo. Hned v úvodu bylo znát,

že si lidé vybrali vděčný žánr, komika nechyběla nikomu z účinkujících. Ovšem žádný z daných úkolů neutrpěl a všechny byly plně využity. Hra měla hlavu a patu, pointu, byla dynamická a bavilo se hlediště i jeviště. Tedy snad kromě koťátka, kterému se jeden čas dokonce málem podařilo pláchnout. Když jsme se po představení ptali jednoho z iniciátorů a herců, Jakuba Kočího, kde vznikl nápad uspořádat Vysokomýtskou výzvu, svěřil se, že ho inspiroval projekt *Pět překážek*, který pořádá několikrát za sezonu pardubické Divadlo Exil. Tam ovšem na tvorbu mají účastníci pouhý víkend. Tak či tak, nám se ten nápad velice líbil. A doufáme, že ho Divadlo KAM rozšíří i do dalších oblastí, jak nám svěřil Jakub. Představení je sice premiérou a derniérou zároveň, nicméně má rozhodně smysl. Znamená určité uvolnění fantazii, nastartování mozkových závitů, nikoho nesvírají autorská práva a konvence, pomnu-li pouze ony opěrné body, které zadávají lidé zvenčí. A i ti se, jak vidno, dokážou vyřádit.

Hana Moravčíková,
Český Theatron
<http://ceskytheatron.cz/>

V TŘEBECHOVICÍCH MAJÍ NOVÝ KULTURNÍ DŮM

Třebechovice pod Orebem mají od letošního dubna kulturní dům v novém kabátě. Rekonstrukce stála město 14 miliónů korun. Dům byl zateplen a nově napojen na inženýrské sítě, vznikla moderní vstupní část, byla vyměněna okna a dveře. Hlediště teď má kapacitu 200 míst. Tím ale rekonstrukce nekončí. Na opravy ještě čeká jižní strana objektu, ve vstupní části přibude výtah a okolí domu.

V Třebechovicích pod Orebem slavnostně otevřeli
zrekonstruovaný kulturní dům.

DS SYMPOSION – CO SE U NÁS DĚLO V ROCE 2017

Začátkem roku byly ještě opravy našeho „kulturáku“ v plném proudu. Zkoušení nové hry, kterou jsme chtěli vyvést na svět u příležitosti otevření našeho kulturního svatostánku, se tedy odehrávalo v náhradních prostorách, tzv. „co dům dal“. Nebylo to vůbec lehké období, a když nám byl konečně povolen přístup na jeviště, rozjeli jsme se opravdu naplno. A tak na jaře 2017 došlo ke dvěma nesmazatelným událostem: 21. 4. 2017 ke slavnostnímu otevření opraveného Kulturního domu, který se mimochodem velmi povedl, přijďte se podívat! A 20. 5. 2017 došlo k uvedení světové premiéry divadelní prvotiny mladé dramatičky Nadi Míkové s názvem *Mužkaření*. Pod režijní taktovkou Jardy Pokorného byla radost nazkoušet současnou hru z prostředí amatérského divadelního souboru, tvořeného samými ženami, které úporně hledají nové herecké kolegy pomocí konkurzu. Velkým pohlazením pro všechny byla chvála samotné autorky, která premiéru poctila svou milou přítomností.

V rámci oslav zahájení provozu KD proběhla i repríza úspěšné hry *Vono to pude aneb král Ubu* v režii Petra Hofmanna. S ní jsme sklídili celou řadu ocenění, z celostátní přehlídky ve Volyni jsme postoupili na Jiráskův Hro-

nov. A aby se nám kulturáček nezanesl pavučinami, hned v říjnu jsme obnovili letitou tradici podzimní přehlídky amatérských divadel Symposion 2017. V průběhu léta a podzimu oslavili tři naši kolegové významná životní jubilea, viz medailonky jinde v DH. Když to všechno shrneme dohromady – tak tento rok bude v historii souboru patřit k těm obzvlášť vydařeným.

Karla drašnarová
www.dssymposion.cz

FESTIVAL LATHIFE DIVADLO NA TISÍC ZPŮSOBŮ

Lathife je multi-artový kulturní projekt s těžištěm v amatérském, alternativním a undergroundovém divadle. Měl by být pro všechny. Měl by být nabitý. Měl by být multi-artový a hlavně, měl by být první svého druhu. Letos navštívilo LATHIFE 2 400 diváků.

Lathife patří mezi festivaly, které se neprofilují jako úzce žánrové, právě naopak. Jeho základním rysem je multartovost, a to nejen ve smyslu

střetávání různých forem uměleckého projevu, ale i v rámci jednotlivých umění zvlášť. Těžištěm čtyřdenního programu jsou dvě desítky inscenací s širokým záběrem tématu, formy i prezentace. Festival nabízí vážná témata i lehké komedie, domácí i zahraniční autory, nastudování inscenací bytostně amatérskými studentskými soubory i dlouhodobě působícími celky, které si svými výkony v lecčems nezadají s profesionály. Kromě divadla se může divák těšit i na různé koncerty a výstavy, to vše v prostorách lanškrounského zámku a následně na undergroundové scéně Apollo. Lathife se těší na další ročník své existence, který se oproti loňskému roku posouvá zejména v oblasti záběru divadelních souborů, které přicestují ze všech koutů naší země.

Naše srdce bijí pro divadlo! - Lathife je nadšený. Každá jeho součást z nadšení vzniká a bez něj padá. Jeho struktura vzniká z nápadů organizátorů, kteří jim dávají ve svém volném čase reálné obrysy. Jeho náplň se rodí s nadšením účinkujících, pro které je jedinou odměnou čas strávený společně na festivalu a potlesk diváků. Atmosféra Lathife je atmosférou nadšených diváků, kteří čtyři dny svého volna věnují divadlu majíce na tváři lehkou křeč, v srdci hluboký smích. Dál festival ne-

Spokojení organizátoři festivalu Lathife 2017.

půjde. Pokud se všem, kdo ho chystají, bude chtít ho chystat, všem, kdo účinkují a pokud bude stále mít vnímavé diváky. To je hlavní myšlenka festivalu a díky patří každému nadšenému účastníkovi za to, že další ročník může být. Jsme za to rádi. V programu Lathife 2017 jsme viděli:

středa 15. 11.

Teapacks – Improvizační duo Pardubice, **To si viděl** – Inverze Most, **Eliška Mourečková, Michael Skalický** – koncert, **Anna** – Divadlo Dagmar Karlovy Vary, **Time off** – heavy-blues/Lanškroun

čtvrtek 16. 11.

Slunce svítí i noci – Biodivadlo Napříč.cz Brno, **Na útěku** – DS Kroměříž, **Robinson** – Ruda Hancvencl, **Lazy bones** – rock / Praha

pátek 17. 11.

Klobouky – DS Škeble Lanškroun, **Absurditky vol. 2** – Kozel ve fraku Praha, **Pojednávání vo veci gene-sis** – Uložit ako Bratislava, **Velrybí doupě** – Martin Hak, **Stand-up** – GT Hlinsko, **Petr Matyáš Cibulka** – indie-folk / Hradec Králové

sobota 18. 11.

Pohádka z karkulčina košíku – Divadlo Apropos, **Vypravěčská dílna** – Martin Hak, interaktivní workshop, **Salome** – Arpeggio Pásmo písní Karla Kryla, **Ženy v ringu aneb vše o ženách** – Divadlo Stodola, **DVA** – Amadis Brno, **Circus Problem** – balkan-dechno / Praha

Lathife (www.lathife.cz)

48. TÝNIŠŤSKÝ DÍVADELNÍ PODZIM

V průběhu října a listopadu 2017 se divákům v Týništi nad Orlicí představilo pět amatérských divadelních představení a jedna pohádka. Exkluzivním a jedinečným hostem bylo pražské divadlo Kalich s vizionářským představením **Žena za pultem 2: Pult osobnosti** s hlavními protagonisty Oldřichem Kaiserem a Jiřím Lábusem ve čtyřech rolích v režii Davida Drábka. Domácí Divadelní soubor Temno uvedl premiéru inscenace **Šašek nebo politik v režii Evy Drábkové** – pro režiséru to byl večer výjimečný hned dvakrát: Eva Drábková navíc převzala Zlatý odznak J. K. Tyla za dlouholetou vynikající práci a rozvoj ochotnického divadla nejen v Týništi nad Orlicí. Během Týnišťského divadelního podzimu 2017 se odehrála následující představení:

pátek 6. 10.

Prostě Čokoláda (Divadelní soubor ZUŠ „Nedochvilní“/Týniště n. Orlicí)

pátek 13. 10.

Vernisáž obrazů Václavy Macků

pátek 13. 10.

Naši naši furianti (Divadelní spolek VICENA/Ústí n. Orlicí)

Do Týniště dorazila legendární **Žena za pultem**.

D I V A D E L N Í

neděle 22. 10.

Ženich pro čertici – Divadelní soubor ERBEN/Miletín

pátek 3. 11.

Josef a jeho úžasný pestrý barevný plášť – Nové sdružení neorganizovaných třebechovických divadelníků/ Třebechovice p. Orebem

neděle 12. 11.

Beseda s herci Jiřím Lábusem a Oldřichem Kaiserem, **Žena za pultem 2: Pult osobnosti** (Divadlo Kalich/ Praha)

pátek 24. 11.

Šašek nebo politik (Divadelní soubor Temno/Týniště n. Orlicí)

-red-

Vono to bude aneb Král Ubu a Třebechovice pod Orebem na 70. Polických divadelních hrách.

54. MEZIMĚSTSKÉ DIVADELNÍ HRY

Pokud někdy budete mít chuť vydat se na nějaké představení vlakem, jeďte do Meziměstí, divadlo se totiž nachází na zdejší nádraží. Rozlehlá staniční budova je dokonce technickou památkou, najdete tu kromě výdejny jízdenek, úschovny zavazadel a dalších nádražních samozřejmostí také tělocvičnu, restauraci či stálou železniční expozici. A divadelní sál je uvnitř nádražní budovy – svým umístěním

Nádražní budova v Meziměstí.

v Evropě ojedinělý. Program 54. Meziměstských divadelních her letos uvedl:

sobota 4. 11.

NEBOŽKA PANINA MATKA / LEONA SI POSPÍŠILA (DS Divadlo Broumov)

pátek 10. 11.

VONO TU PUDE ANEB KRÁL UBU (DS Symposion Třebechovice pod Orebem)

sobota 18. 11.

O DRAKOVIA A PRINCEZNĚ JOHANCE (DS Maska, Česká Skalice)

neděle 26. 11.

POSTELOVÁ FRAŠKA (DS Klicpera Chlumeck nad Cidlinou)

sobota 2. 12.

RODINA JE ZÁKLAD STÁTU (DS J. K. Tyl Meziměstí)

-red-

POLICKÉ DIVADELNÍ HRY LETOS UŽ PO SEDMDESÁTÉ

Letos se v Polici nad Metují konaly jubilejní 70. Polické divadelní hry a slavila se i další výročí – Kolárovo divadlo se honosí 77 lety od svého otevření a poličtí ochotníci si nechali před 140 lety **úředně schválit své stanovy** c. k. pražským místodržitelstvím. Z „Jednoty divadelních ochotníků“, jak se do té doby titulovali, se stali „Spolkem divadelních ochotníků Kolár“, který přijal jméno po velkém herci a režiséru Národního divadla Josefu Jiřím Kolárovi (1812-1896) a stali se tak řádně organizovaným a registrovaným ochotnickým spolkem. Letos spolek Kolár v premiéře uvedl 25. 11. v rámci svého festivalu Gogolovu komedii *Hráči*. Divadelní spolek Jiráskova divadla Hronov přivezl 10. 10. 2017 dětem pohádku *Jak se holky uhlířovy v pekle napravily*. Broumov-

ský divadelní soubor se 13. 10. představil dvojkomedií *Leona si pospíšila* a *Nebožka panina matka*. Z Divadla na Fidlovačce přijela 1. prosince Eliška Balzerová s laskavou komedií *Můj báječný rozvod*, ve které sama ztvárňuje všechny postavy (inscenace má **za sebou více než 700 zcela vyprodaných repríz a Eliška Balzerová na jevišti v této hře exceluje již neuvěřitelných téměř 14 let**). Divadelní soubor z Hronova se do Police nad Metují vrátil ještě 8. 12., a to se Shakespearovým *Snem noci svatojánské*. A do Police zavítal 10. 12. také DS Symposion Třebechovice pod Orebem se hrou *Vono to pude aneb král Ubu* (Třebechovičtí byli s tímto představením účastníky letošního Jiráskova Hronova). Nechyběl ani doprovodný program – diváci si mohli poslechnout náchodské šansonové uskupení 6 NaChodníku či využít Dne otevřených dveří Kolárova divadla, jehož součástí byla vernisáž výstavy 140 let ochotnického divadla a 77 let Kolárova divadla. Jazzové mistrovství nabídli i legendární trumpetista Laco Deczi a ze svých knih četli známý český spisovatel Vlastimil Vondruška.

Jana Rutarová (redakčně kráceno)

DĚTENICKÉ DIVADLOVÁNÍ 2017

Jednodenní Dětenické divadlovení se tradičně konalo v místní sokolovně a to 4. listopadu. Pořadatelé přehlídky jsou Obec Dětenice a divadelní spolek Korálka – Tyl. V programu letošního ročníku byl *Duhový tanec* na motivy pohádky Tři veteráni v provedení souboru Korálka st. – Tyl Dětenice, *Malá mořská víla*, známá pohádka s netradičním výtvarným zpracováním, kterou hrál J. Hojka Vánoční koleda v provedení J. Hlaváčové a J. Hojky a navíc i kytarový koncert Jitky Hlaváčové.

Dětenické divadlovení 2017

DIVADELNÍ ERBENŮV MILETÍN 2017

Podzimní a zimní měsíce patří v Miletíně již od roku 1999 divadlu. Festival, stejně jako pořadající soubor, má ve svém názvu jméno slavného miletínského rodáka Karla Jaromíra Erbena. Festivalová představení jsou rozprostřena do třech měsíců, hraje se především o sobotách a nedělích. Pamatuje se i na dětské publikum. Letošní ročník nabídl divákům tato představení:

sobota 30. 9.

Gulliverovy cesty – SDS Erben Miletín

sobota 7. 10.

Stará dobrá kapela – DS NA TAHU Červený Kostelec

pátek 20. 10.

Malá mořská víla – Divadlo D21 Praha

sobota 21. 10.

Divná hloupost – DS Heřman Heřmanův Městec

sobota 4. 11.

Nevěsta k pohledání – Vojan Libice nad Cidlinou

neděle 5. 11.

Ženich pro čertici – SDS Erben Miletín

Oblíbená pohádka *Ženich pro čertici*
v podání SDS Erben, Miletín.

neděle 3. 12.

Kouzelný zvoneček – Spolek 3 na 3, Nová Paka

sobota 9. 12.

Staré pověsti české (na motivy A. Jirásky) – SDS Erben Miletín

neděle 10. 12.

Staré pověsti české (na motivy A. Jirásky) – SDS Erben Miletín

-red-

LIBICKÝ DIVADELNÍ PODZIM 2017

Přehlídka původně startovala pod názvem „Divadelní babí léto“. Jenomže se časem začala rozrůstat i do dnů chladnějších. Nakonec vlastně končí až s vánočním nádechem. Proto tedy dnes mají v Libicích svůj dlouhý Divadelní podzim... Na jeho programu letos bylo:

sobota 23. 9.

Nevěsta k pohledání – DS Vojan Libice nad Cidlinou

neděle 24. 9.

Měla babka čtyři jabka – DS Vojan Libice nad Cidlinou

neděle 22. 10.

Cirkus – DS J. K. Tyl České Budějovice

úterý 24. 10.

Jak si hrají tatínkové – Divadlo DRÁK Hradec Králové

středa 25. 10.

Makový mužiček – Divadlo DRÁK Hradec Králové

sobota 11. 11.

Není drak jako drak – Divadýlko Kuba Plzeň a **S úsměvem nepilota** – Kočovné divadlo AD HOC

sobota 2. 12.

Pohádky do hajan – DS Vojan Libice

nad Cidlinou a **Alelujá, svatá Nituš!**

– DS Jirásek Nový Bydžov

-red-

POCHOTNÍCI V POLIČCE CTÍ ZÁKREJSŮV ODKAZ

Amatérské divadlo v Poličce má dlouholetou tradici. K jeho průkopníkům patřil v devatenáctém století poličský rodák František Zákrejs, úředník, publicista, dramatik, divadelní kritik a spisovatel. Hrál v ochotnickém divadle a také napsal spoustu divadelních her. Sedmý ročník nesoutěžní přehlídky divadelních ochotnických souborů ZÁKREJSOVA POLIČKA se konal opět v Tylově domě s tímto programem:

sobota 7. 10.

ROZPAKY ZUBAŘE SVATOPLUKA NOVÁKA – Ochotnický divadelní spolek Vířina

neděle 8. 10.

POD KŘÍDLEM – ZUŠ Bystré

sobota 14. 10.

DOKONALÁ SVATBA – Divadelní soubor KD Holice

neděle 15. 10.

DVA BRATŘI / O HLOUPÉ KOVÁŘCE – Ochotníci ze Širokého Dolu

sobota 21. 10.

V RYTMU TANGA – Vicena Ústí nad Orlicí

sobota 28. 10.

NÁJEMNÍCI PANA SWANA – Divadelní spolek Šembera Vysoké Mýto

neděle 29. 10.

DIVADELNÍ KOMEDIE – Divadelní spolek Tyl Polička „mladí ochotníci“

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ 70. ROČNÍKU SOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKY KLICPERŮV CHLUMEC 2017

Cena diváků (na hlasování se podílelo 2789 diváků):

1. místo:

DK Vrchlabí za hru **Myslíme jenom na to**

2. místo:

DS Bozkov za hru **Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách**

3. místo:

DS Jesličky Josefa Tejkla Hradec Králové za hru **Jak je důležité mít Filipa**

Cena Antonína Lauterbacha:

DS Klicpera Chlumeck nad Cidlinou za inscenaci **Divotvorný hrnec**

Ceny za individuální výkony:

DK Vrchlabí, inscenace **Myslíme jenom na to** – Václav Vondruška (za scénář a režii), ceny za herecký výkon: **Martin Teplý** (Předseda JZD), **Jitka Krampolová** (Vrchní sestra), **Jitka Urbanová** (Božena), **Ilona Štefanová** (Věrka)

DS Vojan Libice, inscenace **Nevěsta k pohledání** – Ceny za herecký výkon **Barbora Vaňková** (Julietta), **Jaroslav Brendl** (Pan Gautiér)

DS Bozkov, inscenace **Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách** – Ceny za herecký výkon **Josef Kurfiřt ml.** (Testosteron), **Lenka Pacholíkova** (Slečna Lucie), **Jan Soudil** (Pan Eduard), **Lucie Pacholíkova** (Paní Irena), **Jaromír Ouhrabka** (Pan Richard)

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla Hradec Králové, inscenace **Jak je důležité mít Filipa** – Ceny za herecký výkon: **Vojtěch Záhora** (Jack), **Judita Brod-**

Chlumecký Čochtan s oběma alternujícími Káčami.

ská (Gvendolina), **Jana Portyková** (teta Augusta) – cena za nejlepší ženský herecký výkon

DS Zdobničan Vamberk, inscenace **Turecká kavárna** – Ceny za herecký výkon: **Lucie Vodáková** (Jiřinka), **Ol-**

dřich Plašil (Felix Lombard a Komisař Pellissier) - nejlepší mužský herecký výkon, **Karel Uhlíř** (Adrien de Beaumant)

Ocenění souborů a jednotlivců na přehlídce Loutkobrání

Cena diváků:

Maminy Jaroměř za představení **Noe, Jonáš a ti druzí**

Čestná uznání:

souboru Čtyřlístek ZUŠ Chlumeck n. C. za inscenaci **O Káče a čertovi**, souboru **Tak jo!** ZUŠ Chlumeck n. C. za inscenaci **Cirkus tak jo!**, souboru **Zip** ZUŠ Chlumeck n. C. za inscenaci **Z.I.P. Agentura** a souboru **Za dveřmi** ZUŠ Chlumeck n. C. za inscenaci **Podvečer za dveřmi**, **Romaně Hlubučkové** za dramaturgii a režijní vedení „Divadelního dýchánku“ a organizaci Loutkobrání.

Zvláštní ceny:

Tvůrčí skupině Přísně tajné za přípravu a organizaci Loutkobrání a přípravu a realizaci kvízových soutěží „Divadelní dýchánek“ pro základní školy i veřejnost, **Sofince Kvasničkové** za nejlepší dětský herecký výkon a řád Zlatého fandy **Františku Holíkovi**.

Domácí soubor DS Klicpera uvedl na festivalu v premiéře inscenaci Divotvorný hrnec.

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

FEMAD FESTIVAL EXTRÉMNĚ MILÝCH AMBICIÓZNÍCH DIVADELNÍKŮ

Pamatuju, jak jsem hrál poprvé na FEMADu, bylo to asi pět let zpátky a atmosféra, která tehdy ovládala poděbradský zámek, byla naprosto jedinečná a neuvěřitelně přátelská. Tehdy jsme po besedě v kruhu jeli domů, ale než jsme přešli most přes Labe, mi bylo jasné, že do Poděbrad se příští rok vrátím. Rozhodnutí to bylo opravdu moudré, do Poděbrad se na FEMAD vracím každý rok a ta skvělá atmosféra v divadle, na nádvoří, v kavárně, v menze, v hospodě i na náměstí je cítit pořád. Čím to, že je festival tak jedinečný, že se mi vryl do divadelnického srdéčka?

Možná se ještě najdou v českém rybníčku amatérští divadelníci, kteří patrně netuší, že FEMAD je zkratkou Festivalu Mladého Amatérského Divadla. Dokonce jim zůstává tajemstvím, že se honosí podtitulem Salón odmítnutých. Odmítnutých, tedy těch, co se nedostali na národní přehlídku a zůstali takzvaně „pod čarou“. Není to ovšem záruka špatných představení, mizerných hereckých výkonů či chybějící režie. Naopak, v poděbradském divadle Na kovárně, přímo na zámku, který se stává na čtyři dny jakýmsi divadelním kampusem, můžeme být svědky opravdu milých překvapení. Letos jimi byl například soubor Diverzanti z Brna, který spolu tvoří teprve rok a už si odvezl drtivou většinu cen za autorskou inscenaci *(Ne)chtěná*

Poděbradský FEMAD má sál vždy plný.

útěcha. Proč se tento převážně dívčí soubor s ryze ženským a citlivým tématem nedostal za hranice krajské přehlídky, to byla otázka otevíraná do pozdních nočních hodin.

To, co k FEMADu patří opravdu neodmyslitelně, jsou legendární besedy v kruhu. Princip je jednoduchý – účastníci besedy sedí v kruhu, uprostřed něhož je jedna bílá a jedna černá židle. Na každou z nich usedne osoba, která má třiminutový prostor ke komentáři představení. Bílá židle značí osobu, která zpravidla chválí, černá naopak poukazuje na problémy inscenace. Zbývajících čtyřiapadesát minut mají všichni účastníci možnost se k inscenaci vyjádřit, pochválit, či poradit tvůrcům. Letos na černé a bílé židle usedali účastníci besedních klubů Rudolfa Felzmana, Václava Špirita či Petra Kracika. Měli přibližně hodinu čas rozebrat představení, které viděli pod

vedením zkušeného divadelníka, který jim pomohl právě utřídit myšlenky, aby potom řekli co nejvíce v poměrně krátkém čase.

Čeho si dále velice cením na programu FEMADu, jsou půlnocní překvapení, letos byla opravdu velmi zajímavá. Páteční půlnoc zpestřili pánové z loutkového divadla Toy Machine s pohádkou *Rytíři*. Od pořadatelů to byl krok odvážný – chce dospělý návštěvník během půlnoci sedět v sále a dívat se na pohádku? Ale vyplatil se po všech stránkách. Úsměvný dětský večer se o čtyřicet hodin později vystřídal s *Bohémskou inspirací*, která zahrnovala árii z opery Bohéma, psaní bohémské poezie, ochutnávka bohémského absintu a podívaná na vyzývavé burleskní tanečnice. Kvůli tomu člověk ožel pár hodin spánku, věřte, každá inspirace se vám v životě bude hodit! Poslední den FEMADu na mě vždy

padne podivný smutek. Poslední představení, poslední beseda v kruhu a vyhlášení výsledků. Rozhodování o nejlepších inscenacích a hereckých výkonech má však v Poděbradech také svá specifika! Rozhodují o nich delegáti všech souborů, kteří mohli být přítomni všem odehraným představením, a to ve veřejném hlasování. No a pak už jen sklenka vína, rozloučit se se starými známými i novými kamarády a přijet zase za rok. Opět se nechat po prázdninách nakopnout do nové sezóny tou parádní atmosférou, fajn divadelníky, či Poděbradskou samičkou. Že nevíte, kterou myslím? Tak ji za rok přijďte zkusit a nechte se inspirovat!

Petr Theodor Pidrman

Duše FEMADU – Ladislav Langr a Jakub Charvát.

PLÍSKANICE A JEDNO DOPORUČENÉ PŘEDSTAVENÍ (FEMAD 2017)

Letos jako by si počasí postavilo hlavu. Obvyklé prosluněné dny poloviny září někde vyměnili za podzimní plískanice, takže veškerou vlídnost, na kterou jsou zvyklí návštěvníci a účastníci poděbradského divadelního festivalu Femad, museli poskytnout sami organizátoři „salonu odmítnutých“.

Zvládli to, a festival fungoval skvěle, všechna představení byla odehrána

DS Diverzanti - (Ne)chtěná útěcha.

před plným sálem. Jen ta výtoč v restauracích možná nebyla taková, jaká se čekala, možná přibýlo grogů. Ačkoli se divadlo a umění vůbec těžko měří a váží, byl jsem v jedné z porot (té novinářské) a tak měl pořád na mysli, že nakonec dojde i na jakési vyhlášení. A v tomto bodě se od pátečního dopoledne nic zvláštního nestalo. Představení divadla Diverzanti z Brna (*Ne)chtěná útěcha*) letos vedlo od začátku a nakonec zvítězilo. Diverzanti přinášejí na scénu téma, které nebylo (a to asi ani v širším než českém kontextu) otevřeno, dávají mu tvar a naléhavost, pokládají otázky, které nemusejí být všem divákům příjemné. Nezůstávají však u publicistiky, ale budují svébytný divadelní tvar, který v závěru představení přeci jenom opustí. S potřebou sdělit publiku, jak to opravdu bylo, přicházejí s koláží videosekvencí, kterým by mnohem více slušela beseda po představení... Záslužný čin, objevná dramaturgie. A zřejmě ne úplně snadné přijetí od většinových diváků čeká tenhle kus. Já jsem ale velkej fanda takového přístupu – a tady máte, diverzanti, fanouška!

*Marek Douša
(redaktor časopisu Reflex,
na festivalu člen poroty novinářů)*

MŮJ POHLED NA LETOŠNÍ FEMAD

Na FEMAD jezdím už pár let. A ráda, protože se tam člověk potká se spoustou známých, bývá tam vždy příjemná atmosféra, členové poděbradského DS Jiří se o nás obvykle vzorně starají. Letos atmosféru negativně znamenalo počasí, byla zima, fučelo a často pršelo. A tak bylo dobré, že letos soubor zase otevřel bar s občerstvením. Loni jsem poprvé zažila, že nebyl a v té malé kavárničce vedle se stály fronty. Naštěstí ale bylo lepší počasí, tak se dalo sedět víc venku.

Ale přiznám se, že ani program mě letos jako celek nezaujal natolik, jako jiné roky – definitivní program byl navíc k dispozici až těsně před začátkem přehlídky, což se v minulých letech také nestávalo. Rozhodně mě nadchla inscenace (*Ne)chtěná útěcha*) divadelního souboru Diverzanti Brno a už se těším, že ji znovu uvidím na našem Cenění.

Program letošního Femadu byl tradičně nabitý, doplňkové akce tradičně končily dlouho po půlnoci, letos spíš ke druhé hodině ranní, ale vždy to byla příjemná zábava. I diskusní

kluby a besedy v kruhu byly většinou zajímavé. Jen mám pocit, že letos možná nastaly nějaké zádrhele v organizaci festivalu: když jsem se hlásila v recepci na kolejích, kde jsem byla ubytovaná, tak mi recepční „práskla“, že teprve den před začátkem festivalu jim organizátoři volali, že potřebují nějaká ubytování. Pokud vím, pod mostem nakonec nikdo spát nemusel, takže to nakonec dobře dopadlo.

Alena Exnarová

NÁRODNÍ PŘEHLÍDKA VENKOVSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ Z OBCÍ DO PĚTI TISÍC OBYVATEL SE ZVOLNA BLÍŽÍ DO KMETSKÉHO VĚKU – ZA DVA ROKY JÍ BUDE PADESÁT

A jaký byl letošní ročník. Předně mu naprosto neočekávaně přálo počasí. Možná, že pořadatelé mají opravdu smlouvu s Krakonošem, který první sobotu převzal od starostky Lucie Strnádkové klíče od města jako symbol své vlády nad městem po dobu přehlídky a každé odpoledne vítal hrající soubory z balkonu budovy divadla. Jako vždy bylo na všechna představení vyprodáno, většinou se hrála dvakrát denně, a jako vždy byly soubory obecenstvem vřele přijaty. Jak vtipně podotkla režisérka Kateřina Pokorná z Mladé Vožice, když viděla na vítání před divadlem davy lidí: „Ještě jsme nic nepředvedli a už na nás přišlo půl města“. Tato příjemná atmosféra, do níž patří i rituál loučení s obíháním kostela a společenský večer pro každý soubor v restauraci U medvěda, je součástí jakéhosi společenského uznání pro hrající soubory, které přijímají s vděčností a pro něž se do Vysokého rády vrací.

DS Zdobničan, Vamberk – Turecká kavárna.

Před lety nazval pan profesor Císař účastníky přehlídky kandrasy (to jsou nováčkové) a štamgasty (to jsou zkušené soubory). Letošní ročník byl z toho hlediska mimořádný. Mezi devíti soubory (vlastně osmi: Divadlo Malvína působí při DS Zmatkaři Dobronín, takže Dobrodínští představovali dva v jednom) byla polovina nováčků (DS Kyjovice, Voživot Mladá Vožice, DS Vojan Desná – Mladá haluz a Bodlák Bernacké ochotnické divadlo). Další tři hrály ve Vysokém podruhé (DS Zdobničan Vamberk, Ženský amatérský spolek Homole a Dobřichovická divadelní společnost). Jediným štamgastem tak byli Zmatkaři Dobronín. Pokud tohle není důkazem, že venkovské divadlo kvete a má perspektivu, tak opravdu nevím, co by jím mělo být.

Pozn.: Východočeši byli zastoupeni na letošním Krakonošově divadelním podzimu inscenací *Turecká kavárna* vambereckého souboru DS Zdobničan, která postoupila z Miletínského divadelního jara. Komédie s detektivní zápletkou si odvezla čestná uznání. Pro Petra Barvínka za roli Richarda a Alenu Joachimsthalerovou za režii hry. Cenu za herecký výkon v roli Felixe Lombarda a komisaře Pellissiera získal Oldřich Plašil.

*Lenka Lázňovská
(redakčně kráceno)*

NA 36. NÁRODNÍ PŘEHLÍDCE AMATÉRSKÉHO DIVADLA PRO DĚTI RAKOVNÍK 2017 VÝCHODNÍ ČECHY ÚSPĚŠNĚ PREZENTOVAL BRNĚNEC A HRADEC KRÁLOVÉ

Letošní ročník celostátní přehlídky amatérského činoherního divadla pro děti a mládež Popelka Rakovník prokázal, že tvorba pro nejmladší diváky nemusí nutně zůstat na chvostu amatérského umění. Potěšil, jak dramaturgickými objevy neotřelých textových předloh, tak nápaditým zpracováním známých literárních látek. Ne každý rok se v činoherní amatérské tvorbě pro děti vyvede. Mnohé inscenace, které se v minulých letech na Popelce odehrály, trpěly klasickými problémy této specifické disciplíny: podceňováním diváků, podbízením se, poučováním, nelogičností ve stavbě příběhu, urputnou snahou pobavit atd. Těchto nešvarů se na letošní Popelce

objevilo méně, skladba hlavního i inspirativního programu byla zajímavá, přinesla dostatek podnětů pro diskusi i impulzy pro další tvorbu.

Mezi inscenace, kde tvůrci pracovali se známou látkou, ale snažili se k ní přistoupit nápaditým způsobem, patřily Andersenova *Malá mořská víla* Letní prázdninové dílny Divadla Jesličky, ZUŠ Střezina Hradec Králové, *Ezopovo zvířectvo* Divadélka U Zvonu Kladno a Verneova *Honba za meteorem* Suchdolského divadelního spolku SUD ze Suchdolu nad Lužnicí.

VÍLA NA DISKOTÉCE

První z jmenovaných vznikla v rámci třídní divadelní díly pod vedením Jiřiny Krtičkové. To, že inscenace vykryštovala během tak krátké doby, přineslo jak klady, tak bohužel i nedostatky. Představení ze zřejmých důvodů vypadalo spíše jako skvělá skica než funkční inscenace. Je opravdu velká škoda, že se soubor nemohl potkat víckrát a věnovat své práci větší úsilí, soustředění a revizi. Potenciál vytvořit silnou, zajímavou inscenaci stojící na atmosféře, tajemnosti, ale taky na tématu by tu jistě byl. Koncept Jiřiny Krtičkové spočíval v „očesání“ známé pohádky Hanse Christiana Andersena na základní, nezbytné situace, zůstala jen trest' dialogů jako podklad pro vytváření divadelních obrazů, které zprostředkovávají příběh mořské víly zasažené pozemskou láskou.

Úvodní část inscenace se odehrála v moři. Za oponou z jemného igelitu tančily ve stínohře mořské víly a nahraný komentář uvedl diváky do děje. Horizontálně použitý igelit pak posloužil jako mořská hladina, na kterou muži vypouštějí papírové lodky, aby je víly topily. Jen jedna zůstane zachráněna: ta, co patřila malé mořské víle. Odtud se pak odvíjí příběh o velké lásce, přeneseně příběh současných mladých lidí, kteří jsou připraveni rozdávat své city, sdílet je, ale na diskotékách je s lehkostí věnovat zas někomu jinému. Výrazným přínosem pro tuto inscenaci byla přítomnost kapely na jevišti. Živě

Malá mořská víla v podání Divadla Jesličky, foto Ivo Mičkal.

Střítkosnění souboru DS E. Vojana z Brněnce, foto Ivo Mičkal.

provozovaná hudba vnášela do děje přirozenou energii a obohatila hereckou akci o skutečně silné momenty. Tím nejvýraznějším bylo předání hlasu čarodějnici, aby malá mořská víla mohla vystoupit z moře na zem a hledat svou lásku. Stalo se tak přes zpěv, kdy každá z hereček stála na opačné straně scény u mikrofonu, nejprve zpívala víla, čarodějnice se postupně přidávala, její zpěv sílil, zpěv víly slábnul, až utichl docela. Jednoduché a velmi působivé.

Problém této inscenace byl především v nejasných motivacích postav pro jejich jednání, stíraly se tak klíčové momenty pro vývoj děje a vyústění příběhu bylo trochu mechanické, bez vnitřního opodstatnění, bez důsledného prožitku hlavní postavy, tudíž z diváckého pohledu značně oslabené. Pokud by soubor dokázal motivace zpřesnit, vyčistit některé scény od doslovnosti, plynuleji propojit jednotlivé výjevy, vyloupila by se obdivuhodná inscenace.

TAKY NĚCO PRO NEJMENŠÍ

Za objev předlohy pro nejmenší diváky byl čestným uznáním oceněn i Divadelní soubor Eduarda Vojana z Brněnce, který pro svou inscenaci *Skřítkosnění* využil knihu ilustrátorky a autorky Markéty Vydrové *Můj skřítek Šalvej*. K dramatizaci přistoupil sice nezkušeně, ale zodpovědně, a tak na Popelce sehrál představení, které sice trpělo mnoha problémy, v základu však nabídlo příjemnou podívanou. O ni se zasloužily zejména molitanové kostýmy, které byly dětsky barevné a přitažlivé, avšak nepřekročily hranici nevkusu. Putování skřítky Šalvěje a zobrazení jednotlivých příběhů, které při svých výpravách zažil, bohužel nespojoval žádný dramatický oblouk, tudíž se představení rozpadalo na jednotlivé více či méně zdařilé skeče.

Zuzana Vojtíšková
(redakčně kráceno)

D I V A D E L N Í

DIVADLO DRAK HRADEC KRÁLOVÉ

DIVADLO DRAK 2018

V roce 2018 slaví Divadlo Drak šedesáté výročí od svého vzniku. „Oslavy budou zahájeny v lednu a po celý rok se příznivci divadla mohou těšit na speciální akce věnované tomuto významnému jubileu. Fenomén Drak, série komponovaných večerů věnovaných významným momentům, tématům a osobnostem, bude uveden ve speciální podobě se slavnostní premiérou dokumentu o Divadle Drak, který k výročí natočila České televize,“ podohalila zákulisí připravovaných oslav Eliška Finková.

Speciálně k výročí si pak Drak nadělí inscenaci *Drak 60!* Bude mít premiéru pod širým nebem v rámci festivalu Divadlo evropských regionů. „V inscenaci se představí celý soubor, který si připomene kočovnické, jarmareční kořeny našeho divadla, aby tak mohl naplno projevit to, co Drak zdobí již téměř šedesát let – totiž komediantství a muzikalnost. V až barokních kontrastech, rozkročené mezi fraškou a tragédií, pokleslostí a moralitou, představíme

malé i velké divadlo světa. A co by to bylo za loutkářské jubileum, kdyby se aspoň na okamžik neobjevil i sám dr. Johannes Faust,“ prozrazuje o autor-ském titulu režisér Jakub Vašíček.

Druhým titulem roku 2018 bude inscenace Jakuba Vašíčka a Tomáše Jarkovského na motivy slavného románu Jacka Londona *Bílý tesák*. „Bude určena pro starší publikum, diváky od 9 let. Touto inscenací chceme pokračovat v dramaturgické linii o hrdinech a hrdinství, do které spadají dvě z našich předchozích inscenací Ikaros a Amundsen kontra Scott. Jako předlohu jsme si tentokrát zvolili román *Bílý Tesák*. V příběhu psa, jemuž v žilách koluje vlčí krev, se představí výhradně pánská část soubor,“ představil inscenaci dramaturg Tomáš Jarkovský, premiéra 3. března 2018.

Další novinkou nadcházející sezóny je zřízení specializovaného pracoviště katedry výchovné dramatiky DAMU přímo v prostorách Divadla Drak tzv. Kliniky. „Cílem kliniky je nabídnout studentům KVD DAMU, potažmo i jiných kateder AMU, unikátní zázemí pro získávání praxe v divadelním a di-

vadelně-pedagogickém provozu divadla. Kliniky umožní zapojit do rozvoje tvůrčích dovedností studentů zkušené a erudované profesionály divadla Drak i kvalitní provozní zázemí divadla. Projekt je podpořen finančními prostředky z evropských strukturálních fondů, z projektu „Zajištění kvality studia na AMU a posílení reflexe nejnovějších trendů v umělecké praxi“, představila projekt Dominika Špalková.

I v sezóně 2017/18 pokračuje spolupráce Divadla Drak s Katedrou alternativního a loutkového divadla Akademie múzických umění v Praze, na jaře 2018 se v Draku uskuteční již sedmé Mezinárodní setkání uměleckých škol Gaudeamus Theatrum a sezóna vyvrcholí tradičně 24. ročníkem Mezinárodního festivalu Divadlo evropských regionů, kterého je Divadlo Drak pořadatelem spolu s Klicperovým divadlem a sdružením Kontrapunkt.

**TOMÁŠ JARKOVSKÝ,
JAKUB VAŠÍČEK: BÍLÝ TESÁK**

Inscenace na motivy slavného dobrodružného románu Jacka Londona.

H R O M A D A

Příběh psa, jemuž kluje v žilách vlčí krev: Daleko na severu za časů zlaté horečky, v nehostinném místě a v drsné době, vyrůstá ze štěněte v dospělého psa Bílý tesák, kříženec psa a vlka. Od přírody má do vínku nadělenou divokost a nespoutanost, musí se ale naučit podřizovat lidem a vyjít s ostatními psy. Nedokáže se jen tak začlenit do smečky psů ani lidí, není přijímán a sám obtížně přijímá. Jeho jinakost ho předurčuje být buď tím prvním mezi všemi, nebo posledním. Během svého dospívání se setkává s násilím a nenávisť, ale také s laskavostí, ba dokonce i s láskou. Co se nakonec nejsilněji otiskne v jeho duši? Podaří se mu najít klid?

Režie: Jakub Vašíček; **Dramatur-**

gie: Tomáš Jarkovský; **Scénografie:** Antonín Šilar, Tereza Venclová, **Hudba:** Daniel Čámský; **Hrají:** Milan Hajn, Dominik Linka, Jan Popela, Luděk Smadiš, Jiří Vyšohlíd, Milan Žďárský; Pro děti od 9 let, délka představení 50 minut.

TOMÁŠ JARKOVSKÝ, JAKUB VAŠÍČEK: *DRAK 60!*

Unikátní inscenace vytvořená u příležitosti šedesátého výročí založení Divadla Drak představí celý soubor divadla, který si připomíná kočovnické a jarmareční kořeny českého divadla – aby naplno mohl projevit to, co Drak zdobí po celou dobu jeho existence – totiž komediantství a muzikálnost. A co by to

bylo za loutkářské jubileum, kdyby se aspoň na okamžik neobjevil i sám dr. Johannes Faust. V barokních kontrastech, rozkročené mezi fraškou a tragédií, pokleslostí a moralitou, představíme malé i velké divadlo světa, a stejně tak i malý a velký svět divadla. Protože tvorba má smysl sama v sobě a nezná hranice – v Draku už 60 let. **Hrají:** Ivana Bílková, Petra Cicáková, Pavla Lustyková, Pavel Černík, Milan Hajn, Filip Huml, Dominik Linka, Jan Popela, Luděk Smadiš, Jiří Vyšohlíd, Milan Žďárský; **Scénář:** Tomáš Jarkovský, Jakub Vašíček; **Režie:** Jakub Vašíček; **Scénografie:** Kamil Bělohávek, Tereza Venclová; **Hudba:** Daniel Čámský; **Dramaturgie:** Tomáš Jarkovský; Dominika Špalková. *Inscenace je určena divákům od 8 let.*

D I V A D E L N Í

VE SLUŽBÁCH THALIE

HONZA MERTA

DEVADESÁTNÍK HONZA MERTA

Rozesmáté hlediště hradeckých Jeslíček, pamětníka mnoha setkání divadelníků, kdysi i valných hromad VSVD, jehož byl oslavenec téměř desetiletí předsedou, pobavila půvabná loutkářská hříčka o tom, jak šli *Honza s Nadou na pivo*. Komiksové postavičky animovala

Hanka Voříšková za hudebního doprovodu Olinky Strnadové. A byla u toho spousta gratulantů, prof. Jan Císař i řada loutkářů včetně Karla Šefny, předchozí i pozdější „vůdcové“ VSVD, Alenka Exnarová, Saša Gregar a Pepa Kopecký...

Venku zdatně přšel počínající podzim, v sálku ale hře-jivo. Jak jinak, sešli jsme se oslavit devadesátiny Jana Merty – pro ty, co ho znají již jen podle jména, mimo-

řádné osobnosti východočeského loutkářství, povoláním chemika a kdysi zdatného sokolského atleta, vzdělava-tele a cvičitele, ale rovněž nadšeného loutkáře. Tahle múza si ho přitáhla už v útlém mládí, Mertovo jméno je spojeno s dnes už neexistujícím loutkovým divadélkem Sokola Malšovice, Honza v této dnes hradecké čtvrti žije dodnes.

Koncem padesátých let minulého století propadl loutkovému divadlu zcela, s vervou zvědavého analytika nasával jeho taje a moderní podoby, brzo se svými inscenacemi, které režíroval a výtvarně zpracoval, dobyl i Loutkářskou Chrudim (1961-1964). Spolupracoval také s dětskými loutkáři, a především ho lákalo divadlo tvořivé, současné, aktuální. Spřátelil se proto s tvůrci tehdy vznikajícího Draku, s výtvarníkem Františkem Vítkem, hercem Janem Pilařem a později i jeho legendárním principálem Janem Dvořákem. V Draku působil i jako externí fotograf (1964-1976), dá se říci, že byl jedním z prvních moderních fotografů loutkového divadla.

Honza Merta jako inscenátor zaujal především novým viděním amatérského loutkového divadla, byl inspiro-ván soudobými proměnami jeho výrazových prostřed-ků, které představoval právě Drak, ale i svitavské Céč-ko a další. Založil v Hradci Králové nový soubor Žížala (1980) s nímž nastudoval inscenaci *Neposedný dům* a po úspěchu na Loutkářské Chrudimi (1981) s ní repre-zentoval české amatérské loutkové divadlo i na festivalu v portugalském Portu.

Loutkové divadlo bylo Honzovi předmětem celoživot-ního vzdělávání, absolvoval Východočeskou lidovou konzervatoř, byl členem Klubu autorů, který vedla Eva Machková, své poznávání zúročil nejen jako inscená-

Vzpomínka na rok 2007, kdy si Jan Merta přebíral Cenu ministra kultury.

tor, ale také coby lektor, porotce okresních, krajských i národních přehlídek, pedagog vzdělávacích seminářů, redaktor slavného časopisu Mladá scéna. Od osmdesátých let byl členem poradních sborů pro loutkové divadlo, krajského i ústředního.

Samozřejmě byl Honza Merta u toho, když se v roce 1991 zakládalo Volné sdružení východočeských divadelníků, v letech 1993-2000 byl jeho předsedou. Spolu se svými přáteli převedl sdružení hektickou dobou pochybností o smyslu této organizace a pomohl ji vybudovat jako svébytný subjekt divadelnické vzájemnosti. V roce 2002 obdržel Zlatý odznak J. K. Tyla a ke svým osmdesátinám Cenu ministra kultury (2007).

Alena Exnarová a Blanka Šefrnová o něm před časem napsali: „Jan Merta byl celá desetiletí především *Spiritus agens loutkářů z východních Čech, ale v mnohém přesahoval hranice této oblasti i hranice loutkového divadla. Opravdový služebník Thálie. Jeho divadelně-osvětová práce celou tu dobu stmelovala loutkáře velké východočeské oblasti. Dokázal jim předat jistou vizi; přiváděl je ke smyslu jejich amatérské tvorby a měl vždy pochopení pro všechny. Vyzvedával vždy tvoření vycházející z upřímných pohnutek a potřeb jako cennou součást života. Tím se možná také přihodilo, že v kraji mohou koexistovat divadelníci různě zaměření, s různou úrovní zkušenosti v úctě k sobě a své práci navzájem. Jeho názory na divadlo, podložené studiem a zkušeností, mají platnost, a amatéři je od něj stále chtějí slyšet.*“

Další Honza, Dvořák, připodobnil ve svém přípitku jubilanta k remorkéru, jehož funkcí je buď táhnout nebo tlačít lodě, které by jinak unášel náhodný proud, dovést je ke kýženému cíli, který, jak víme, bývá v umění vždycky někde poblíž horizontu nebo až za ním. Což bylo a zůstalo i smyslem Mertových aktivit. Proto i dnes jeho osobnost vyzařuje tvořivým duchem (i dnes někdy usedá ke stolu s řezbářským náčiním, aby umně vyřezával postavičky

svých betlémků, další své životní radosti) a proto zůstal kamarádem, jemuž je mezi divadelníky dobře, s nimiž sdílí své radosti i pochybnosti o našem současném světě. Přejme si, aby takových setkání jako 23. září 2017 v hradeckých Jesličkách, bylo ještě mnoho.

Saša Gregar

DIVADELNÍ REMORKÉR (K JUBILEU JANA MERTY)

Byl jsem kolegy vyzván, abych čtenářstvu Divadelní hromady přiblížil, proč jsem na oslavě k devadesátin Jana Merty nazval jubilanta remorkérem. Kolegům se špatně odporuje – tak se pokusím, i když mi na mysl tane Voskocův výrok: „...ale to nepište, napsaný by to vypadalo blbě...“. Živě s tím souhlasím, protože mnohé z toho, co je řečeno v určité atmosféře, před určitými lidmi, spatra a slovy právě napadnutými, ztrácí v písemné podobě a bez daného kontextu svou životnost a přesvědčivost, zkrátka – šustí to papírem. Ale jak už jsem uvedl, kolegům se špatně odporuje. Takže: pokud následující řádky vám papírem zašustí, reklamujte prosím u nich!

Když jsem při přípitcích hledal, k čemu přirovnat a jak vystihnout osisyfosské i zároveň nesisyfosské úsilí Honzy Merty (sisyfosské co do úsilí a trvalosti, nesisyfosské co do nedostatku marnosti a bezvýslednosti), napadl mě *remorkér*. Malé, nenápadné, ale neuvěřitelně výkonné, vytrvalé a spolehlivé plavidlo, které proti sebevětším proudům sebevětších řek dostane velké a plně naložené čluny tam, kam je potřeba, které obratným manévrováním dostane i zaoceánský parník bezpečně z přeplněného přístavu na volné moře... Kdo se kdy setkal s Honzou při přípravě a realizaci jakékoliv akce, při jakékoliv poradě, schůzi, aktivu, při přípravě jakýchkoliv koncepčních materiálů, ať mi dá vědět, najde-li přirovnání výstižnější. Rád ho pak budu používat.

A ještě poznámka: remorkéry dělíme na vlečné a tlačné. Vlečný pluje vpředu, před vlečeným objektem – tedy poutá na sebe pozornost. Tlačný se pohybuje nenápadně, vzadu, někdy si ho ani nevšimneme. Ale je tam, dělá, co je potřeba a dělá to dobře. Asi není sporu, který typ remorkéru jsem měl na mysli. Tak Honzo – ještě dlouhá léta plnou parou vpřed!

Honza Dvořák

MOJE ZÁŽITKY S HONZOU MERTOU

S Honzíkem jsem se seznámila, když jsem kdysi byla tak zvanou „metodičkou“ pro divadlo na KKS v Hradci Králové (od září 1975). A když jsem se po dvou letech

přesunula jinam, tak rozhodně ne od divadla, především od loutkového. Potkávali jsme se v poradních sborech (dnes odborných radách) i v porotách (dnes lektorských sborech) přehlídek. Přesně si pamatuji, že na přelomu 70. a 80. let 20.století, myslím, buď v roce 1979 nebo 1980, když jsme byli na loutkářské přehlídce tehdejšího Východočeského kraje. Konala se v České Třebové. A Honza při neformálním sezení s kamarády u stolu prohlásil, že tradičním marionetářským souborům by rád ukázal, že i s marionetami se dá dělat současné divadlo. Hned ho chytila za slovo naše kamarádka Eva Pecháčková, tehdy ještě Krsková, a že sežene lidi, Honza to slíbil. Eva mě hned na místě ukecala. Taký znala Jirku Morávka, tehdy ještě žil v Hradci Králové, muzikanta, hrál na kytaru. Ale pokud dobře pamatuji, tak loutkové divadlo do té doby nedělal a propadl mu až s námi. Další naši členku Věrku Kulhánkovou ukecal Honza, protože v té době už spolu pracovali s dětským souborem.

Název souboru Žížala (při TJ Sokol Hradec Králové-Malšovice) byl reakcí na to, že v Hradci je Divadlo *Drak* a LS *HAD*, ale kdo to vymyslel, to už nepamatuji. Scházeli jsme se v jednom bytě, společně vybírali předlohu, až došlo na zpracování motivů z knížky Paula Grovese. Inscenaci jsme uvedli po názvem *Neposedný dům*. A pak společně, každý podle svých schopností, jsme pod Honzíkovým vedením přispívali ke vzniku celku. Myslím, že jsme omalovávali loutky, které Honzík vyřezal a taky podle návrhu Evy se lepily látky na plošné loutky a dekorace. Začali jsme zkoušet a moc nás to bavilo. Bylo to udělané tak, aby se všechno dalo složit do auta, počítali jsme s tím, že budeme jezdit hrát do mateřských škol a družin. A jezdili jsme dost. Taky pamatuji, že jsme po určitých negativních zkušenostech s kantorkami, které během představení děti okřikovaly, ať jsou ticho, vždycky v úvodu řekli, ať děti nechají reagovat podle jejich potřeb. A v roce 1981 jsme se dostali na LCH a pak spolu se Čmukaři a litvínovským Malým divadlem absolvovali v roce 1985 cestu autobusem na festival do Portugalska. Hráli jsme cestou i v jiných zemích, byla to vlastně třítydenní cesta (byť za skromných podmínek), a tak jsme leccos viděli, za totality se běžně člověk na západ nedostal.

Přiznávám, že jsme pak zkoušeli připravit ještě jednu inscenaci, myslím že maňásky a v poněkud rozšířeném množství účastníků. Honzíkovi se to ale moc nelíbilo, říkal, že když jsme s tím prvním dílem uspěli, že se od nás čeká zase kvalita a tímhle bychom zklamali. Tak to vzdal. A my ještě nějakou dobu zkoušeli bez něj, ale pak to taky vzdali.

Pak jsme se potkávali, kromě těch odborných rad, taky při zakládání VSVD. Oba patříme k zakládajícím členům, Honzík byl prvním předsedou a já vyfásla „na bedra“ Divadelní hromadu. V její redakci byl Honzík

Čerstvému devadesátníkovi popřál i svitavský loutkářský principál Karel Šefrna, foto Alexandr Gregar

pochopitelně taky. Připravovali jsme ji s redakční radou za důležité účasti Mirky Císařové na Impulsu. Když pak po nějaké době Mirka dlouhodobě onemocněla, tak se Honzík snažil shánět materiály od souborů a divadelníků, já to pak přepisovala na psacím stroji. U mne doma jsme se vždycky sešli ke konečné přípravě. Tehdy se to dělalo tak, že jsme články napsané na stroji vystříhali a nalepili na čtvrtku, kde se nechávalo místo Mariovi pro ručně udělané nadpisy a další výtvarné znaky. Přiznávám, že jsme přitom většinou vypili flašku rumu nebo něčeho. Když se později přešlo na počítač, byla to velká úleva. Byla i doba, kdy jsme s Honzíkem občas zašli na pivo, teď už dlouho ne, a tak doufám, že to zase napravíme.

Vždycky, když měl Honzík kulaté nebo půlkulaté výročí, vyšel v Divadelní hromadě nějaký článek s přáním – kdyby někoho ještě více zajímala fakta, tak může najít Honzíkovo heslo v Databázi českého amatérského divadla (autor Luděk Richter). Takže jen stručně: loutkovému divadlu se Honza začal věnovat v roce 1956 v Sokole v Malšovicích a také vždycky rád vyřezával loutky i figurky pro betlémy. V letech 1978 až 1989 pracoval úspěšně s dětským souborem Paravánek (nejdřív při ZŠ Štefcova, pak pod KDPM). A rozhodně stojí za zmínku, že dokáže výborně fotografovat divadlo (fotografoval například pro Divadlo Drak v letech 1964 až 1976, v roce 1994 vedli s Ivo Mičkalem na LCH seminář o fotografování loutkového divadla). Určitě stojí za zmínku, že v roce 2002 dostal Zlatý odznak J. K. Tyla, především však v roce 2007 dostal cenu Ministerstva kultury za celoživotní dílo pro rozvoj amatérského loutkového divadla. Když mu byla předávána při LCH, byl oceněn i dlouhým potleskem ve stoje.

Alena Exnarová

H R O M A D A

JAN CÍSAŘ – ŠEST A OSMDESÁTNIK

Pan profesor Jan Císař oslaví v lednu příštího roku své 86. narozeniny. V úvodu mi proto dovolu, abych mu k nim hned popřál: Vážený pane profesore, k Vaším narozeninám přijmte od celého Volného sdružení východočeských divadelníků velkou gratulaci! Přejeme Vám hodně zdraví, síly, štěstí, spokojenosti a Božího požehnání!

Jeho letošní půlkulaté narozeniny mne ale přivedly k zamýšlení, kde jsme se my dva potkali poprvé. A dopátral jsem se! Pana profesora jsem poprvé osobně potkal v roce 2002 v Moravské Třebové, kde společně s prof. Laurinem a se Sašou Gregarem, za tajemničení Mirky Císařové, porotcovali Štronzo. TRIARIUS bylo tehdy dítě sotva dvouleté, dokonce myslím, že to byla naše vůbec první přehlídka. Přijeli jsme tam tenkrát s dramati-
zací Dostojevského *Bílých nocí*. Vzpomínám na ně moc rád. A rád vzpomínám i na toto setkání, setkání s legendou.

Jméno profesora Císaře (stejně jako prof. Laurina) jsem v té době samozřejmě znal. Také kdo by je neznal. Vyprávěli mi o něm moji starší kolegové v českotřebovském DS Hýbl. Vybavuji si, že když jsem tenkrát do té sousední Třebové jel, byl jsem napjatý, plný očekávání, jaký ten profesor vlastně reálně bude. A milí přátelé, stejně jako mnozí z Vás, jsem z něho byl uchvácen. Tím Vám, pane profesore, čtete-li tyto řádky, nikterak nechci pochlebovat. Jen si vybavuji, docela přesně, co jsem tehdy zažíval a prožíval – profesor Císař seděl na našem představení v první řadě. Samozřejmě že jsem ho po očku sledoval, jak se tváří. A on po úvodní scéně spokojeně zavřel oči. On spí?! Skutečně usnul? No to snad není možný!

Ten rok (přátelé, ano, je to skutečně tak, je to pravda, přísahám na pupek) jsme na přehlídku přijeli, odehráli – a potřebovali rychle odjet. Opravdu byly doby, kdy jsem na přehlídkách nezůstával po celou dobu jejich konání, jakkoli to dnes vypadá nemožně. A spěchali jsme dokonce tak (také kvůli vlakovému spojení, pokud si to

**Profesor Jan Císař na letošním Cenění
právě hovoří nikoliv o divadle,
ale o výtvarném projektu Krištofa Kintery
v Galerii Rudolfinum.**

vybavuji správně), že jsme nemohli zůstat ani na rozbo-
rový seminář, který měl být tehdy společný pro několik
inscenací až za několik hodin po naší děkovačce. Díky
Sašovi se ale podařilo dohodnout, že zpětnou vazbu,
alespoň telegrafickou, přece jenom dostaneme, že se to
stihne po našem představení.

Sbalili jsme scénu (ono to zase nebylo tak náročné, pro-
tože jsme měli dvě židle, nevelkou plošinu na kolečkách
a kavárenský „stolek“, přesněji na prkně, jako výher-
ní kolo z Tutovky, přidělané kolo s nalepeným šálkem
– a to bylo vše), naložili ji do Felicie, kterou tehdy přijeli
manželé Špaisovi a do které se krom nich a této scé-
ny a kostýmů již nic nevešlo, dali si cigaretu na zadních
schodišti u dveří do kotelny – a vyrazili do kanceláře, kde
na nás již porota, po krátké poradě, čekala. Seděli jsme
vedle sebe na sedačce, pan profesor v křesle vedle stol-
ku a Saša s prof. Laurinem, pokud mě paměť neplete,
na židlích proti nám. První mluvil Saša, představil nás
profesorům – a „vykopl“ cosi směrem k viděným *Nocím*.
A potom si vzal slovo prof. Císař, provedl analýzu a syn-
tézou našeho představení, během čehož z paměti citoval
celé pasáže z naší hry! Spadla mi čelist, samozřejmě
nespal, vnímal na 100 %. Ten scénář znát nemohl,
protože to bylo autorské dílo L. A. Krasova... Jelikož je
ovšem člověk se sloní pamětí, skutečně si celé repliky
jednoduše zapamatoval. A jeho analýza viděného byla
dech beroucí. To, jak inscenaci začlenil do kontextu,
pro nás neuvěřitelné. Zkrátka jsme jen zírali. A děkovali.
A odjížděli s tím, že jsme prožili cosi, se doposud nikdy.

Pan profesor Císař od té doby předvedl podobný kousek
ještě mockrát. Vždy je vnímavým divákem, vždy připra-

D I V A D E L N Í

veným porotcem, vždy dobrým rádcem. Je mi velkou ctí, že je čestným členem VSVD a že je porotcem našich přehlídek. Jsem vděčný, že jsem ho mohl poznat a mohl mu naslouchat. A těším se na jaro, že to budu moci zažít znovu. Naučil jsem se toho o divadle díky profesorovi Císařovi hodně. Čím víc vím, tím víc je mi jasné, že toho vím tragicky málo. O to víc k takovým lidem, jako je prof. Císař, vzhlížím. Pane profesore, za nás všechny, amatéry, kterým svými radami pomáháte, děkuji.

jjk

JIŘÍ VALENTA

JIŘÍ VALENTA SLAVÍ DEVADESÁTINY

Jiří Valenta, významný organizátor a historik amatérského divadla, první polistopadový ředitel Informačního a poradenského střediska pro místní kulturu, současného NIPOS, se narodil do rodiny vesnických učitelů 1. září 1927.

Oba rodiče, jak bylo u tehdejších učitelů téměř zvykem, byli nadšenými ochotníky, František Valenta režíroval dospělé, maminka Helena zase spíš děti, a když nevěděla, co s nimi hrát, napsala pro ně pohádku Šumařovy housle. Jiřík tedy nepotřeboval dobré sudičky, aby mu přičky lásku k divadlu, byl jí obklopen od kolébky. Jako dítě vystupoval v dětských rolích a jako mladý hoch poprvé v Horních Stakorách režíroval v té době oblíbenou hru – Dykova *Ondřeje a draka*. Jeho cesta k dalšímu vzdělání byla jasná: absolvoval dramaturgii na DAMU u prof. Františka Götze a prof. Jana Kopeckého.

Brzy se ukázalo, že Jiří je muž mnoha vizí a talentů. S nadšením a zaníceně je realizoval. K nejzřejmějším patří talent iniciovat nové věci, koncepčně a organizačně je utvářet – už při škole se stal vedoucím Lidového souboru konzervatoře a AMU. V 50. letech pak byl dramaturgem Krajského oblastního divadla v Hradci Králové a Trutnově, předsedou Krajského poradního sboru pro divadlo v Hradci Králové, redaktorem rubriky Ať žije ochotnické divadlo... atd. Organizoval společná letní vystoupení profesionálních umělců se studenty a ochotníky pro vesnice. V 60. letech se stal vedoucím divadelního oddělení Ústředního domu lidové umělecké tvorivosti, organizoval výrazné změny v průběhu Jiráskových

Jiří Valenta v expozici Muzea ochotnického divadla v Miletíně v roce 2006.

Hronovů, byl iniciátorem tvorby sítě poradních sborů a předsedou redakční rady časopisu Ochotnické divadlo.

Za normalizace, která většině soudných a politicky myslících lidí převrátila přinejmenším profesní život, pracoval Jiří nejprve jako řidič tramvají, ale to bylo zcela vzdálené jeho naturelu. Naštěstí se podařilo, že poté mohl celých 15 let prožít jako kulisák v Městských divadlech pražských (Komorní, Rokoko). Ale pozor! V Senohrabech, kde měl chatu, si vymyslel a organizoval „tematická“ setkávání amatérských souborů, např. Senohrabská strašidla... Jak už bylo řečeno, „po sametu“ se stal ředitelem IPOPOS a vytyčoval jeho novou moderní koncepci. Jenže jeho srdce začalo zlobit, takže dal na doktorské rady, v roce 1994 se rozhodl exponované místo opustit a nadále pracoval jako redaktor Místní kultury. Na první schůzku týmu, jenž se ustavil, aby zpracoval dějiny českého amatérského divadla, přišel kvůli článku. Projekt ho však natolik zaujal, že ihned nabídl svou spolupráci. Tým ostatně většinou tvořili divadelní historici jeho generace, s nimiž se dobře znal a kteří měli podobné „ochotnické kořeny“ jako on. Jejich zkušenost z práce na akademických Dějinách českého divadla obohacoval tím, že svým entuziasmem dokázal strhnout ke spolupráci na vznikajícím dílu i zasloužilé ochotníky, jež znal ze svého pracovního působení v 60. letech. Jeho účast na projektu byla výhra – nejen proto, že pro něj dokázal získat řadu lidí, ale i proto, že jej uměl domýšlet a vyšperkovat spoustou nápadů. Sotva byly Cesty českého amatérského divadla vydány, energicky směřoval i k naplnění jejich logického „pokračování“ – Místopisu českého amatérského divadla. Kde bychom jinak byli se svými výzvami na přehlídkách a v časopisech! Hlavně díky němu nám do tohoto dvousvazkového titulu přispělo přes 140 spolupracovníků, kteří si ještě vytipovali další dobrovolné badatele v okresech!

Poznatků z míst, v nichž se provozovalo amatérské di-

vadlo, však stále přibývalo. Moderní informační technologie nabízely jejich průběžné zpracovávání. Pracovní tým NIPOS proto vypracoval a realizoval projekt Databáze amatérského divadla; obsahová koncepce byla především dílem Jiřího Valenty. Tato databáze je od roku 2005 i v evropském kontextu ojedinělým a hojně navštěvovaným internetovým portálem.

Jiřího pracovitost a činorodost byla neuvěřitelná. Z jedné téměř náhodné schůzky s miletinskými ochotníky o osudu jejich dávných malovaných kulis a rekvizit vznikla dohoda o vybudování Muzea českého amatérského divadla v Miletíně. Kolik půd, sokoloven a hospod tento kmet prolezl, aby nacházel v pavučinách poklady, kolik cest vykonal, aby svými objevy obohatil scénář expozice... Vernisáž muzea se konala v roce 2006. Výtvarnou podobu jí dal designer Martin Taller. Na rozdíl od běžných muzejních expozic, prostory Miletínského zámku zaplněné kulisami, oponami, rekvizitami a kostýmy z ochotnických jevišť působily rozmarně a radostně. Martin na vernisáž přinesl pro Jiřího dárek – obrázek, na němž se vznášel jako Pánbů nad oblaky. Snad proto, že dělal téměř zázraky?

V polovině prvního desetiletí 21. století svítila naděje, že bychom mohli ve spojení s Divadelním ústavem získat pro dokumentaci historie českého amatérského divadla grant z Norských fondů na „Uchování a prezentaci kulturního dědictví“. Věc ovšem měla háček – musely být opravovány a zachraňovány trojrozměrné předměty. V tu chvíli nás napadlo – MALOVANÉ DIVADELNÍ OPONY. Pár jsme jich znali a většinou neměly pěkný osud – byly dost devastované. Leč jak dokázat, že jsme pro ně něco udělali, když o jejich existenci většina lidí ani netuší? Rozjet pátrání a vydat knihu!

Stalo se – pátral převážně Jiří Valenta (nejen, ale měl už s hledáním po půdách zkušenost) a byl také editorem krásné, výtvarně pojaté knihy s množstvím reprodukcí, jež jako výsledek grantu vyšla v roce 2010. Kniha inspirovala sedm dílů televizního seriálu o divadelních oponách, i k němu napsal scénář. Že jsou opony součástí našeho kulturního dědictví, se tedy už ví. Každou chvíli se z médií dovídáme, že zase nějaká opona byla restaurována. Přibývá i těch nově objevených. Štafetu převzali z rukou Jiřího Valenty další obětaví pracovníci a již brzy vyjde kniha o dalších oponách. Těšíme se z toho. A jistě se těší i Jiří Valenta. Má proč. Dílo, na němž se významně podílel, roste a zůstává živé.

Vítězslava Šrámková
(z Databáze českého amatérského divadla)

FRANTIŠEK ZEINER

FRANTIŠEK ZEINER OSLAVIL OSMDESÁTINY

Žádné divadlo, ani amatérské, se neobejde bez zázemí techniků – všeumělů a šikulů, plných energie, nápadů a nezlomné trpělivosti s leckdy výstředními nápady režisérů a výhradami herců. V Divadelním souboru Symposion Třebíč pod Orebem je

takovým zlatým pokladem v pozadí náš letošní jubilant Franta Zeiner (narodil se 7. července 1937). Pokaždé dokáže vykouzlit úsměvy na tvářích svých divadelních kolegů, když na první čtené nasadí svůj zamyšlený výraz vynálezce a na druhé čtené už předloží několik variant návrhů na rekvizity. A to ne ledajaké! Práce se dřevem je mu vlastní, zrovna tak jako preciznost zpracování a důkladná příprava ohledně historických souvislostí. A vážení, všechno se hýbe, otáčí, vrže a píská na povel, a dokonce má na svědomí i několik kusů funkčního nábytku. A když už má hotovo a hra jede, je Franta naším skalním fanouškem – nevynechá jedinou reprízu a občas si na zájezdech přibere jako vedlejšák i funkci roztleskávače. Prostě náš Franta se zlatýma ručičkami! Tak všechno nejlepší, kamaráde, a zdraví a sílu a humorný nadhled, tak jak to vždycky umíš...

Tvůj DS Symposion TPO

JAROSLAV VIK

DEVADESÁTINY JAROSLAVA VIK

V roce 2017 se v třebechovickém souboru urodilo hned několik významných jubilentů, ale tím nejvyšším počtem svíček na dortu se letos kochal významný třebechovický herecký bard a nositel Zlatého odznaku J. K. Tyla – Jarin Vik.

Jaroslav se narodil 18. 8. 1927, pochází z rodiny divadlem políbené, ba spíše pravidelně líbané a je to na něm znát. Nejen jeho monumentální zjev, ale hlavně úžasný herecký projev, krásný hlas i výrazná tvář, ho předurčily k hlavním, nebo aspoň nezapomenutelným rolím. Jejich výčet by byl nesmírně dlouhý a vybrat pár nejvýraznějších je těžké, museli bychom to vzít pěkně podle abecedy. Většinu jeho výkonů ocenily na různých soutěžích odborné poroty i divácké ceny. Nikdy se však k nikomu nezachoval povýšeně, i když by ho k tomu jeho velké divadelní úspěchy mohly opravňovat. Naopak, Jarin je vždycky na prvním místě kamarád, rádce, pomocník, stmelovatel, bavič a pracovník. To se projevilo např. při přestavbě Kulturního domu v Třebechovicích, zdarma tu odpracoval přes šest tisíc hodin. V současnosti už si sic užívá herecký důchod, ale v hledišti je vždycky přítomen a jeho uznalý potlesk je pro herce mimořádnou odměnou.

Jarinku, opatruj se, přejeme Ti hlavně zdraví a neutuchající elán do dalších let. Ze srdce Tví přátelé – kamarádi.

RUDOLF FALTEJSEK

RUDOLF FALTEJSEK OSLAVIL 85. NAROZENINY

Když v Třebechovicích zazní jméno Rudolf Faltejsek, každému se hned vybaví divadlo a Symposium. Aby ne, vždyť svůj um, nadšení a talent věnuje třebechovickým ochotníkům již pěknou řádku let.

Narodil se 17. 10. 1932 a divadlo v Třebechovicích

hrál poprvé už v roce 1950. Ale velmi brzo k herectví přidal také režii a dramaturgii, kterým se velmi úspěšně a dlouho věnoval. Při tom si našel čas a energii na ztvárnění celé řady úžasných divadelních rolí. Avšak kromě výrazné umělecké stopy, zanechané v Symposiumu se zasloužil také o rozvoj hereckého zázemí, protože to byl právě on, kdo stál u zrodu projektu přestavby třebechovického Kulturního domu. Ve své výpravné knize *Okouzlení divadlem* vzpomíná na historii amatérského divadla v našem městě i okolí, čímž vytvořil generacím třebechovických herců a režisérů krásný památník. Je nositelem Zlatého odznaku J. K. Tyla a čestným občanem města Třebechovic. V neposlední řadě musí zaznít, že svým humorem, pracovitostí a přátelstvím se hluboce vryl do srdcí svých kolegů herců a techniků v souboru.

DS Symposium

JAK JSME DĚLALI NEJEN DIVADLO

Rudu Faltejseka jsem viděl poprvé hrát divadlo v souboru třebechovických hasičů v Goldoniho hře *Sluha dvou pánů*. Nedalo mi mnoho práce a Ruda přijal mou nabídku zahrát si v Molierově hře *Tartuffe*, kterou jsem hodlal režírovat. Již tehdy jsem poznal, že bude pro soubor lepší, když si příště role vyměníme – že Ruda bude režírovat a já budu hrát. Tak se stalo a v následujících letech a desetiletích Ruda dokázal vytvořit nejrůznější inscenace, často vysoce hodnocené.

Byl to také on, kdo přišel s myšlenkou postavit moderní jeviště v budově někdejší tělocvičny DTJ. Spolu s Arnoštem Martincem, s kterým hrál v *Tartuffovi*, vypracovali

projekt na realizaci a s řadou nadšenců byla po čtyřech letech myšlenka moderního jeviště uskutečněna. Vedle režii řady her vytvořil i mnoho nezapomenutelných postav, mj. Puka ve *Snu noci svatojánské* z roku 1954 a posléze *Starého Puka* v téže hře v roce 2008, hlavní roli v Boltově *Člověku pro každé počasí*, v Shakespearových *Veselých paničkách* i nejen v námi oblíbených hrách Vo-

skovce a Wericha. Ruda se také přičinil, že soubor má zpracovanou historii amatérského divadla v Třeběchovicích, a to v krásné publikaci „Okouzlení divadlem“.

Dík za celoživotní přátelství, které jsme prožili – od toho Tartuffa až do dnešních dnů.

Jaroslav Vik

smutné zprávy...

Ve čtvrtek 9. listopadu 2017 nás dostihla smutná zpráva: navždy do divadelního nebe odešla naše režisérka, herečka, kamarádka i náš velký vzor paní Emilie Dynterová.

Od roku 1945 sehrála ve 29 hrách 189 představení. Za své role obdržela několik ocenění za herecký výkon,

jednu z nevyšších, Cena za herecký výkon v roli Ambry ve hře Aldo Nikolaje *Tři na lavičce* získala na 49. Jiráskově Hronově v roce 1979.

Režirovala 8 her, které měly 73 repríz. Svou režisérskou práci věnovala hlavně českým pohádkám a českým klasikům, i za to byla několikrát oceněna na krajských divadelních přehlídkách. Velkou zásluhu měla na vzniku Místopisu českého amatérského divadla, spolupracovala na údajích o červenokosteleckém divadle. Za to vše převzala v roce 2005 Zlatý odznak J. K. Tyla. Ve čtvrtek 16. listopadu 2017 jsme se s ní na červenokosteleckém hřbitově rozloučili.

Za DS NA TAHU Červený Kostelec Pavel Labík

POHÁDKÁŘ SE VYDAL DO ŘÍŠE KLIDU

(vzpomínka na Jana Havla)

Mezi všemi ranami, které přinesl sychravý podzim 2017 v podobě úmrtních oznámení, snad nejkrutěji zbolela ta z pondělí 6. listopadu: zemřel Jan Havel.

Prožili jsme spolu a vedle sebe tolik krásných chvil, že nemohu nevzpomenout.

Byl to on, rodem „Kujebák“ (*16. 5. 1941), o dva roky starší nadšenec pro všechny druhy kulturních a divadelních činností, kdo mě stejně jako mnoho jiných generačních druhů vtáhl do svých podniků. Absolvent vysokomýtského gymnázia, kde jsme se poznali, a Střední knihovnické školy v Praze byl osvětářem od pánaboha už od školních let, recitoval a zapojoval se do všeho dění, složil zkoušky filmového promítače, v obdivu k „divadlům malých forem“ vymýšlel pásma, scény, divadelní výstupy už v dobách, kdy pro takové akce byl k dispozici jen sálek Okresního domu kultury na vysokomýtském náměstí. Už roku 1960 založil divadélko Leporelo, pro které napsal *Čarovné kukátko*, *Vánoce strýčka Pohádky*, *Textappeal* a další texty. Na vojně v Čáslavi režíroval

D I V A D E L N Í

umělecký soubor Letka, ve kterém si přirozeně i zahrál; pro soubor vytvořil literární kabarety *Máme to za pár?* nebo *Ejhle voják*. Po vojně pracoval v Domě osvěty ve Vysokém Mýtě, v Osvětovém domě v Ústí nad Orlicí, krátce i v Posádkovém klubu v Pardubicích. Jako oceňovaný specialista na kulturu převzal v roce 1973 na dlouhá léta vedení Městské knihovny ve Vysokém Mýtě. V knihovně pořádal literární večírky, besedy se spisovateli a s kulturními veličinami. Knihovna byla jeho láskou a zároveň skvělou základnou k aktivitám, jejichž výčet daleko přesahuje možný rozměr této vzpomínky. Stal se duší Mladé scény, divadla, které se z experimentálního doplnku ctihodných divadelních spolků nakonec vypracovalo do pozice jediné a nejaktivnější opory současného divadelního sdružení Šembera. Vlastními texty tu zahájil dosud oblíbenou řadu pohádek o Kašpárkovi. Po celá léta jsme těsně spolupracovali, protože jsem obvykle zařizoval hudební složku inscenací, které Jenda Havel vymýšlel, režíroval a odehrával. Když jsme dělali *Kašpárkův boj s čerty*, sršel nápady a nečekanými pokyny jako „Ted' se zatáhne a zaprší, chystá se bouře – zahraj to!“ Od jednodušších pásem přešel k režírování náročných divadelních kusů, v nichž zářil jako představitel hrdinů i padouchů, a z Mladé scény postupně vytvořil Malou scénu, stále omlazovanou a čínorodou složku kvalitní amatérské kultury ve městě. Nezapomenutelně vedl náročné inscenace her Voskovce a Wericha *Golem* (1979), *Těžká Barbora* (1993) nebo *Balada z hadrů* (2000), kde si naše kapela zahrála nádhernou muziku, jako herec dotvářel hudební pásma vysokomýtského big-bandu začínající pořadem *Tmavomodrý svět Jaroslava Ježka* (1982).

Jako představitel vysokomýtské kultury cestoval s čtyřčlennou vysokomýtskou expedicí „Po stopách bratří Škorpilů“ v září 1984 do Bulharska. V roli zapisovatele a dokumentaristy tehdy oslňoval Bulhary znalostí životních osudů Karla a Hermenegilda Škorpilových, vysokomýtských rodáků, nenahraditelných česko-bulharských archeologů a slovanských patriotů, přitom shromáždil všechno důležité, co pak umožnilo vybudovat silné a konkrétní vazby mezi městy a národy. Na poněkud trnité cestě byl – stejně jako v jakékoli jiné činnosti – zdrojem dobré nálady, sršícím vtipálkem, vedle něhož byla radost pobývat či pracovat.

Bytostným životním optimismem překonával i ztrátu milované manželky Miloslavy (1946-1989). Bolest z nepřízně osudu a počínající zdravotní potíže vyrovnávala moudrost, starost o dceru Petru a syna Jana a ob-

vyklý víkendový odpočinek na oblíbené chalupě u lesa v Píchůvkách. Tam trávil více času poté, co odešel do důchodu. Ale jeho aktivity neustávaly. Od roku 1976 do roku 1990 redigoval Vysokomýtský kulturní zpravodaj, publikoval v tisku a věnoval se divadelní i literární tvorbě pro děti. Roku 1974 založil vlastní divadélko jednoho herce pro děti. Vedle svých rolí na „velké“ scéně si zamiloval loutkové divadlo. Mimořádně aktivní scéna zvaná „Srdíčko“ se stala jeho vášní, byla z velké části jeho dítětem, kde pohádky pro nejmenší (a jejich neméně okouzlené rodiče) kořenil jeho nezaměnitelný hlas. Ten zazníval i v mateřských školách, které objížděl – od roku 1992 jako soukromník – s nesmírným nadšením s několika vlastními pohádkovými programy, kterých odehrál na dva a půl tisíce. Nebylo od věci, že svou mailovou adresu opatřil výjimečným heslem „pohádkář“.

Na divadelních prknech vynikl ve spoustě rolí. Naposledy jsme se v divadle setkali – já v propadle mezi muzikanty, on nahoře na forbině mezi herci – na podzim roku 2011 v pásmu *Komedianti jedou*. Režíroval je už Josef Víšo, ale Jenda Havel si tu zahrál několik svých dřívějších oblíbených rolí z her V+W; ve svých sedmdesáti letech byl stále profesionálem co do pohybu na scéně, výslovnosti a muzikálnosti. Počátkem března 2017 dostal oprávněně Cenu města Vysokého Mýta za celoživotní přínos ke kultuře. Ztěžka vystupoval na prkna, na kterých řádl celá desetiletí, opíral se o hůlku, ale nadšeně vzpomínal, jak si před lety zahrál a zazpíval popeláře Doolitla v úspěšné Víšově ochotnické inscenaci *My Fair Lady*.

Byly to knihy a knihovnická přátelství, herecká kariéra a nesmírná aktivita vypravěče, loutkoherce či režiséra, které ho udržovaly v pohybu a dobré náladě až do nešťastného úrazu a nečekaného skonu. Není mnoho takových osobností, které by chyběly nejen ve Vysokém Mýtě, ale i v celém širokém regionu zasaženém nezměrnou čínorodostí, jásavým optimismem a hlučně živým člověčenstvím Jendy Havla. My, jeho soupeřníci, kamarádi a spolupracovníci, jsme utrpěli varovnou a až příliš citelnou ztrátu. Život je omezený, ale smutný odchod hybatele kulturního a společenského dění potvrzuje, že každý není nahraditelný. Jan Havel zanechal dlouhodobé, významné a optimistické dědictví. V jeho stopě jdou jiní, jimž bude příkladem a podnětným vzorem. Čest jeho dílu a památce!

Doc. Jan Klíma

H R O M A D A

TRÁM SLAVÍ DVACÁTÉ NAROZENINY

Vůbec se mi nechce psát o Trámu jako o divadle, o místě, o instituci. Trám je členem naší rodiny. Narodil se čtyři roky po našem Martinovi a je o rok starší, než náš Tom. Narodil se 12. prosince 1997 v sedm hodin večer. Těch dvacet let prožil opravdu naplno! Kolik divadel, koncertů, přehlídek, večírků, zkoušek... Nedá se to spočítat, a vlastně to ani nechci dělat. Jmenovat jediné divadlo, znamená zapomenout na jiná. Jedno je jisté: Trám se stal pojmem mezi divadelníky z celé republiky. Není mnoho loutkářů, potulných komediantů hrajících pro děti i poněkud netradičně, aby si v něm alespoň jednou nezahráli... Svitavský Fanda a Svitavský Dýchánek by bez něho nemohli být... Už osm let. A kde by byla Dětská scéna posledních sedm let, kdyby Trámu nebylo?

Ale na svět jsme ho přivedli hlavně proto, aby se stal domovem pro všechny svitavské amatérské divadelníky, a především pro naši Dramatickou školičku. Neboť Dramatická školička Svitavy slaví dvacáté páté narozeniny. Návratem Jany Mandlové do Svitav v roce 1992, na místě, kde byla zasedačka KSČ Svitavy, se jako zázrakem zrodil prostor učebny, herny, kanceláře a kuchyňky v jednom. Tak tomu bylo až do narození Trámu, který se stal přirozeným jevištěm pro mnoho a mnoho generací dětí, které od první třídy po

Divadlo, kino, školička i klub ve Svitavách, foto Daniel Chmelař.

dospělost prošly zázrakem nazvaným dramatická výchova.

A tak se stal Trám a Dramatická školička jedním tělem, jednou duší. A protože se sluší přinášet k narozeninám dary: Trám je nový a krásný! Dostal novou podlahu, nový koberec, krásnou oponu, impozantní obložení nezbytné vzduchotechniky, bytelné zábradlí, větší jeviště, dva nové vstupy. Dostal nové zázemí – zkušebnu a šatnu zároveň o patro níž.

Nová Dramatická školička. S novým krásně oranžovým kobercem, novým obložením stěn připomínajícím les v zimě, novými velkými okny, prosvětlujícími celý prostor a skleněnými dveřmi, které vedou Alenku za zrcadlo

– novou přístavbu – dětský sen se stává skutečností!

Milý Tráme, milá školičko: krásné narozeniny. Vše je před námi!

Petr Mohr

www.kultura-svitavy.cz/divadlo-tram

P.S. Někdo čeká, až nějaký Mikuláš nadělí. A když nenadělí, a to opravdu často nenadělí, tak se zlobí a vzpomíná na „úžasné staré časy“. My jsme na Mikuláše nečekali a raději přiložili ruku k dílu. Školička s Janou a jejími pomocničky, už má svoje divadelní vnuky. A v divadle Trám mladá generace přebírá po Céčku, které mělo velký podíl na jeho vzniku, zodpovědnost za jeho další život. Chtěl bych poděkovat

všem divadelníkům, muzikantům, pedagogům, přátelům divadla, rodičům divadelních dětí, ale taky všem starostům a zastupitelům města, bez kterých by naše společné výročí nebylo. Dík.

Karel Šefrna

ČERVENOKOSTELECKÉ KOSTYMÉRKY OLA A MARCELA LABÍKOVY OBLÉKLY 76 INSCENACÍ

V sobotu 21. října 2017 před premiérou hry *Bosé nohy v parku* byli diváci svědky střídání na kostymérském trůnu místního DS NA TAHU. Místostarosta Richard Bergmann, ředitel MKS Tomáš Šimek a předsedkyně DS NA TAHU Nadě Eflerová poděkovali za opravdu dlouholetou práci paní Marcelle a Ole Labíkovým – čtyřicet pět let se staraly o kostymérnu, jejíž fundus se za jejich působení rozrostl na víc jak 800 kostýmů a oblékly 76 inscenací. Jen pro představu – pro operetu *Perly panny Serafinky* připravily 70 kostýmů! Ze všech divadelních přehlídek si Ola

a Marcela Labíkovy odnášely Ceny za kostýmy. Profesor Jan Císař dokonce prohlásil, že „na červenokosteleckém jevišti by měla být tabule, na níž by se pravidelně Ceny za kostýmy jenom dopisovaly, protože tam jsou pořád jen dvě stejná jména. Marcela a Ola Labíkovy.“ I to svědčí o kvalitě jejich práce, kterou vždycky dělaly s láskou, obětavostí a zadarmo.

*Za DS NA TAHU Červený Kostelec
Pavel Labík*

VYCHÁZÍ KNIHA MALOVANÉ OPONY DIVADEL ČESKÝCH ZEMÍ II.

Přesně po šesti letech od vydání výpravné knihy *Malované opony divadel českých zemí*, kdy byl veřejnosti poprvé představen souhrnný přehled známých i zapomenutých divadelních opon, vyšla v prosinci 2017 další kniha, která tu první rozšíří o více jak 230

nově objevených a zdokumentovaných artefaktů.

Nejstarší přírůstek je datován rokem 1783, nejmladší pak rokem 2015. Většina opon byla objevena v docela malých obcích, nezdědka na půdách někdejších hostinců. Nemaľý prostor mají v knize opony dramatických odborů Sokola a Orla. Významně početně jsou zastoupeny návrhy opon, většinu z nich tvoří návrhy renomovaných výtvarníků a scénografů pro inscenace konkrétních divadelních her na předních divadelních scénách.

Knihu *Malované opony divadel českých zemí II.* vydává za finanční podpory Ministerstva kultury ČR Národní informační a poradenské středisko pro kulturu v Praze. Publikace je dílem kolektivu autorů (Jiří Bláha, Jaroslav Blecha, Alice Dubská, Jiří Němec, Jan Novák, Pavel Purkrábek, Milan Strotzer, Jakub Synecký, Vítězslava Šrámková, Jaroslav Vlach, Tomáš Vlček, Václav Zoubek), editorem je Milan Strotzer a autorkou grafického designu Markéta Šafáriková.

Kniha vyjde v omezeném nákladu 550 výtisků. Cena včetně etuje nepřevyší 500 Kč. Zájemci si mohou publikaci zajistit již nyní na adrese: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, administrace publikací, P.O.BOX 12 / Fügnerovo náměstí 1866/5, 120 21 Praha 2 (Bc. Markéta Šťastná, e-mail: mstastna@nipos-mk.cz, telefon: 221 507 912, mobil: 732 913 047).

*Milan Strotzer
(Amatérská scéna)*

SOUTĚŽ NA VIZUÁL JIRÁSKOVA HRONOVÁ

Kulturní a informační středisko Hronov vypisuje veřejnou neanonymní soutěž na vytvoření jednotného vizuálního stylu festivalu Jiráskův Hronov. Před-

Kostymérky Ola a Marcela Labíkovy z Červeného Kostelce.

Oskar Brázda, 1937, opona pro sokolovnu v Kounově.

mětem soutěže je návrh jednotného vizuálního stylu, jehož základem bude značka a logotyp pro festival Jiráskův Hronov. Značka by měla sestávat z grafického symbolu, logotyp ze slovního označení „Jiráskův Hronov“, variantně „JH“. Značka i logotyp budou používány i samostatně a také ve spojení. Soutěž je vyhlášena jako veřejná neanonymní dvoukolová. Je určena všem fyzickým i právnickým osobám se zastoupením fyzických osob (dále jen „soutěžící“), které řádně vyplní přihlášku a dodrží všechny podmínky soutěže. Ze soutěže jsou vyloučeni zaměstnanci vyhlášovatele, členové

hodnotící komise a osoby jim blízké.

Podmínky soutěže: Soutěžící předloží vyhlášovatelům soutěžní návrh splňující požadavky zadání a řádně vyplněnou a podepsanou písemnou přihlášku nejpozději 31. 1. 2018 do 12.00 hodin. Tento termín se považuje za uzávěrku prvního kola soutěže. Přihláška spolu se soutěžním návrhem musí být do uvedené doby doručena na adresu vyhlášovatele: Kulturní a informační středisko Hronov, nám. Čs. armády 500, 549 31 Hronov, e-mail: reditel@kulturahronov.cz. Soutěžní návrhy je možno doručit prostřednictvím držitele poštovní licence, nebo osobně.

Amatérská scéna

Současné logo Jiráskova Hronova.

SOUTĚŽ O NEJLEPŠÍ PŮVODNÍ DIVADELNÍ HRU

Divadelní a literární agentura Aura-Pont vyhlašuje již tradiční soutěž. Otevřena je všem novým česky nebo slovensky psaným hrám (nikoliv ale adaptacím či dramatizacím jiných

autorských děl), které nesmějí být do ukončení soutěže (tj. 19. 5. 2018) uvedeny ani zveřejněny... ani k témuž datu nevejde ve známost jméno jejich autora. Soutěž je anonymní. Pořadatel se zaručuje, že před porotou uchová naprostou anonymitu všech přihlášených příspěvků.

Svůj text zašle každý účastník soutěže v některém z běžných formátů na CD (DVD, flash disk) bez uvedení jména autora, a to v obálce, kam vloží i přihlášku do soutěže a potvrzení o zaplacení vstupního poplatku 500,- Kč za jednu hru (poštovní poukázkou – na adresu Aura-Pont s.r.o., Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4, nebo bankovním převodem na č. ú.: 478432283/0300 s uvedením v. s.: 23022018 a jména autora). Zasláné nosiče nebudou vráceny. V rámci vstupního poplatku nemá autor nárok na lektorský posudek.

Přihlášené texty posoudí porota jmenovaná pořadatelem a složená z dramaturgů a dalších divadelních odborníků. Složení poroty bude rovněž odtajněno až v okamžiku vyhlášení výsledků. Porota si vyhrazuje právo některou z cen neudělit.

Uzávěrka soutěže se stanovuje na 23. února 2018 (rozhoduje razítko na obálce), názvy finálových her budou ohlášeny v průběhu dubna, vyhlášení výsledků je plánováno na 19. května 2018 během festivalu Setkání/Střetnutí v Městském divadle Zlín.

V rámci zlínského festivalu rovněž plánujeme bonusový seminář pro finalisty, o jehož konkrétní podobě budeme časem informovat. Propozice, přihlášku a aktuální informace o průběhu soutěže naleznete na stránkách www.aura-pont.cz v sekci Dramatická soutěž. Tamtéž budou po uzávěrce soutěže k dispozici ty soutěžní texty, jejichž autoři budou se zveřejněním souhlasit. Divadelní oddělení Aura-Pontu Veslařský ostrov 62 147 00 Praha 4 – Podolí tel.: +420 251 553 994

Amatérská scéna

MIMO RUBRIKY

KALE A KYSELO ANEB DO SEJKOR JAKO KDYŽ STŘELÍ

Po řadu let jsme v Divadelní hromadě na pokračování uváděli vzpomínky přátel, divadelních osobností (mj. Rudolfa Faltejska, Jany Albrechtové, Františka Laurina, Saši Gregara, Jana Císaře), a to psané i kreslené (Hanka Voříšková). Některé pak vyšly jako knížky. Po *Divadelní jarmárce Jana Císaře* (2006) byla první monografickou publikací knížka s názvem *Kale a kyselo*. Vysocká divadelnice Slávka Hubačiková v ní vyprávěla o svém soukromém i divadelním životě, knížka vyšla v nákladu 2 500 ks a je zcela rozebraná, stejně jako ostatní...

Všechno začalo podzimním číslem Divadelní hromady (2006), rozhovorem ke Slávčiným sedmdesátým narozeninám. Když knížka vznikala, vysvětloval jsem, že se ten rozhovor sám od sebe rozrostl ve vyprávění „*košaté jako jabloně na sklenářských svazích, půvabné jak hořce nebo divizny na paseckých loukách a voňavé jako kyselo na půdičce vysockého divadla Krakonoš, z něhož se ještě kouří...*“

Uplynulo jedenáct let – Slávce bylo loni osmdesát. Proto myslím, že nebude na škodu si část jejích vzpomínek znovu oživit, připomenout ono *Theatrum mundi* Slávky Hubačikové, ostatně je to stále pěkné čtení. Slávka v předmluvě ke knížce napsala: „*Jsou některé věci, na který člověk za dobu toho svý-*

ho dlouhého životy zapomene. Ale na Vysoké nad Jizerou, na hory a na vysocké divadlo se zapomenout nedá. A na rodiče, oba byli výborní ochotníci a dobře zpívali. A taky se tenkrát večer nepouštělo rádio a televize nebyla – tatínek vždycky ve středu a v pátek zasedl k heligónce a zpíval. Spoustu písniček umím od něj, zvlášť těch, co jsou už zapomenuté. Já je zpívám dodnes a vždycky při nich vzpomenu na ty své báječné rodiče.“ Následující text je výběrem z některých kapitol, pro

toto uvedení jsme zachovali Slávčinu původní dikci:

Nejkrásnější pohled na hory je tady od nás, z baračiště – Kotel, Lysá hora, Zlatý návrší. Kotel nejvíc! S dětma jsme jezdili na hory do chaty Technometry, to byly dřívějc Hacklovy boudy. To pojmenování je po nějakém sedlákovi Hacklovi, měl tam velkou usedlost, dobytek a tak. Ale pak ta rodina musela po válce do transportu... Jezdili jsme tam hlauně na Velikonoce

Slávka Hubačiková

a taky z podzimu. Protože září a říjen je na horách nejkrásnější, kopce se začnou barvit. Ty západy a východy slunce, to není nikde! Vždycky jsem si říkala, tohle by ani žánnej hajzlík neměl vidět, tuhle krásu – no, oni se tak vysoko takoví hajzlíci ani nedrápou.

My jsme mockrát z Hacklovky lezli nahoru, abychom ten východ slunce viděli. Sápeš se nahoru, pod nohama křupe jinovatka, všechno je tajemný. Pak sedíš v tom sedle a naproti, mezi Černou horou a Sněžkou narůstá takové světlo, ještě ne slunce, neudíru se rozleje taková lehounce růžová záře a pak nachová, a pak tmavě červená. To je úchvatnější než západ slunce, ten je víc do smutku. Doliny překryjí mraky a ty stojíš jako na břehu moře. Koukají z něho jen nejvyšší vrcholky, Benecko, Vysoké kolo, Dívčí kameny – jako nějaký ostrovy. Ty mraky jsou celý narůžověly, až mráz jde po zádech. Sluníčko najednou udělá hup – ono neleze postupně – vyskočí a teplo se ti opře do tváře...

Nahoru se vždycky muselo vyjít už před třetí hodinou ráno. Strejci samozřejmě chrupali, těm to bylo fuk, ale my, důčata, jsme se ustrojily a pěkně

šourem nahoru. Ještě byla noc, svítíl nádhernej měsíc, najednou blednul, jako by byl ustrašený a noc se ztrácela, kolem ani živáčka, možná zajíc nebo srnečka. Po každý, co jsme se tam vydrápali, to bylo jiný, po každý jiný...

Mám rády i vyšší kopce, byť nedám na Krkonoše dopustit. - Tatry, to je taky sama krása. Slovensko mám moc ráda, konečně manžel byl Slovák. Rozdělení od Čech jsem obřečela... Do Tater mě to táhlo už od školy, Hnykovi, naši kantoři, nás tam na týden vzali, když jsme končili devátou třídu. Tatry jsem viděla poprvé a až se mi zastavilo srdce. Ani dejchat jsem nemohla, šla jsem sama tou trasou, všichni se hnali a dělali voloviny, ale já si to užívala. Pro mě to byly „himaláje“, velehory, ty strmý štíty nad hlavou – v životě jsem něco takového neviděla! Na Rysech jsme byli, i na Lomnickém štítě i u tatranských ples, vylezli jsme na Terryho chatu, no, to bylo! Měsíce se mi o tom zdálo! Mockrát jsem se pak do Tater vracela, zvlášť, když jsem se rozvedla s tím slovenským divochem. My se vo děti vůbec nehandrkovali, bejvalej třeba přišel a že by si holčičky vzal na tři neděle k rodičům na Slovensko,

a protože by mě bylo doma samotný smutno, vyrazila jsem třeba právě do Tater. A tam lezla i sama. Jednou mě, nad Popradským plesem, chytli chlapi od Horský služby a pěkně mě zpucovali – co vy tady, takhle sama, co když v týhle vejšce přijde nějaká čina nebo uklouznete a zlomíte si nohu, to jsou hory! A odkud jste? Byla jsem jak oukropek a jen tak špitla – z Krkonoš... No, koukali na mě jak na hloupou

K tatranským štítům mám velikej respekt, to je velká autorita, ty Tatry. Krkonoše chrání Krakonoš, ale tady nad tím drží ruku samotnej Bůh. Jako všechny obrovský kopce, nahoře posvátný. Pokaždé, na túrách i mezi lidmi v Popradu, jsem našla dobrou společnost, Slováky i Čechy. A nikdy jsem se nedočkala špatnýho zacházení. Vždycky po přátelsky, i po tom rozdělení.

Dnes už na hory samozřejmě nelezu, stačí mi nad ránem vyjít před barák a sejít na louku pod parkem. To si vezmu jen tepláky a bundu, nebudu se přece ondulovat. Užívám si toho východu slunce nad horama, den ode dne popojíždí od Kozích hřbetů po Benecko, prostě nádherná krásná, zemitá. Já byla taky nějakou dobu v Labský

D I V A D E L N Í

rovině, v Libici u Poděbrad. Ne, že by se mi tam nelíbilo, tam je zase ráj pro kolaře a já slítám na kolištěti všecko. Ale není nad hory, patřím sem, patřím Krakonošoj, já na něj moc věřím...

Mám s Krakonošem asi jakousi oumluvu. – To jsem taky moc jezdila na borůvky. Vždycky do Rokytnice a přes Horní Domky a Huťskej vodopád do veršku, až k těm Hacklovkám. Zasedla jsem tam do borůvčí, tichounko jsem si zpívala, kolem krásně, voňavo a čisto. Já bych nevodhodila na zem ani skořápku! Co si do hory přineseš, to si vodnes! Nikdy jsem taky nesebírala hřeбенem, to je taková sprostárna na borůvčí, já vždycky jenom rukama. To, když přijdeš domů a máš dlaně a hubu celou fialovou, že to ani nejde smejt, to je potom na sbírání to nejlepších.

Ještě k tomu Krakonošoj – jednou jsem už měla dosbíráno, jím chleba s máslem a k tomu borůvky. Raduju se, pobrukuju, a najednou – za mnou dva chlapi jako hora. Samozřejmě od Horský služby! A co že vy, osobo, tady děláte, tady se na borůvky nesmí, hned na mě důležitě. Povídám, vždyť nejsem ani v tom ochranném pásmu. Koukali po mě diuně, ale hlavně se radovali, že netrhám hřeбенem. – A vodkud ste? Já na to, že z Vysokýho. – A často sem chodíte? Od dětství. S tatínkem jsem tu už chodila. A vždycky mu taky uterhnu tři větvičky hořce a přinesu mu je na hrob. – A oni: no, to teda, to bychom vám mohli dát pokutu i za to přiznání. – Víte páni, já si je uterhnu až dole, u potoka nad Huťákem, nahoře nikdy. Pěkně je zabalím do herbáunýho papíru a dám úplně nahoru do kletráčku. Víte, tatínek sem na hory vozil upomínkový předměty, který sám dělal, korbele na pivo a různý dřevěný věci, tady do těch bud, na Dvoračky, na Voseckou, na Labskou, na Vrbatovku, taky do těch tří bud, co pak vyhořely, tam všude. A na každý tý věci, na každým korbenu, měl tatínek vypálenej znak Krakonoš, takovej ten motiv zlomenýho smrku. Takže, když dám tatínkovi ty hořce na hřbitov, zrouna mu vyřizuju pozdrav od Krakonoše....

A taky mu sem, Krakonošoj, chodím zpívat a vypravovat, víte já jsem lidová vyprávěčka. Když mám nějakou novou poudačku, tak ji jdu vždycky nejdřív povědit' Krakonošoj, poudačky se musí trénovat. Můžu mu tady pro jeho potěšení vypravovat celej den. – No vy budete asi nějaká Krakonošova kamarádka, řekli ti chlapi! Zasmáli se a nechali mě bejt. Ale to už je drahně let. Já na Krakonoše věřím, určitě to tu všechno hlídá a opatruje, já na Krakonoše nedám dopustit.

Když mě bylo v životě nejvíc ouvej, když už se něco nedalo snýst, tak jsem vždycky vyrazila na kopce a cestou na všecko zapomněla. Hned jsem se sháněla, kde co roste, stavila se na Dvoračkách na jedno pivo, a lezla dál, poseděla jsem v Krakonošově zahrádce a pak zas dál, až k pramenům Labe. Ty světský věci, které dole bolely, na jednou byly pryč. Krakonoš musel být vždycky určitě se mnou, nikdy jsem se nedostala do nějaký letní bouře, do nějaký činy, vždycky nade mnou držel svůj plášť. Vždycky jako když mě ty hory vítaj, jen posed', rozhlídni se, po-

povídej si s kamenama, se šutrama.

Nikdy jsem moc nestála o to, aby mě život někam zavedl, někam daleko, pryč. Jo, ráda se vypravím do světa, zvlášť teď, když to máme umožněný. To si ze svýho skromnýho důchodu horko těžko naspořím a vyrazím s bábama. I v Itálii jsem byla, na Hubneme u moře. K sedmdesátce jsem našpórovala na Tunis, jak se řekne „all inclusive“. Poprvé jsem letěla letadlem, no to bylo úžasný. Myslela jsem si, jak se budu bát, ale sedla jsem si tam jak do autobusu. Tam jsme letěli v noci, takže sem se ani nedrápala o to, sedět u okýnka. Zato zpátky, to jsem si užila. Letěli jsme s našima ajrolinkama a já dostala místo u okénka. Vedle mě takový důčata osmnáctiletý, taky chtivý těch pohledů, a já říkám, klidně se koukejte, ale nad naší zemí vám to nepučím. Poznala jsem z tý vejšky třeba Třebíč, židovský hřbitov jak vymalovaný. A zrouna kapitán hlásil, že jsme nad Třebíčí a já byla ráda, že jsem to sama poznala. Taky jsem v tom Tunisu jela na velbloudu, dodneška si ta naše parta říká „Alibáby“.

S Janou (Kramářovou) na závodech „Po staru“ (80. léta).

S Josefem Hejralem v *Babičkách II. generace* (1980).

Hory, to jsou po dlouhou dobu sněh – a lyže. Já byla závodnice, plnila jsem tatínkovi jeho sen, protože Miládka byla nemocná na ty plíce a já to musela za rodinu zachraňovat. Školní závody na lyžích se tady běhávaly kolem rynku, tatínek vždycky se mnou. A v Semilech v učení jsem byla na lyžích špica, copak ty holčičky z jižní Moravy, nikdy ani skije neviděly.

Dostala jsem se i do krajského přeboru, taky s Evičkou Paulusovou jsem závodila, to byla potom reprezentantka. Vždycky jsem byla tak do pátého místa a tatínek byl šťastnej. No, byla jsem malá, tak ze mě ani žádné přeborník být nemohl, ale ty radosti ze závodů. Fabrika mi za odměnu koupila běžky, ruské Strely – ještě je mám schované! Udála jsem na nich tolik vianů, že se to nedá spočítat a nezlámaly se. Kolikrát jsem měla i ksicht vodřenej a skije nic. Prostě ruský dřevěný běžky, dlouhý sto vosumdesát centimetrů, ještě kus nad vztyčenou ruku. Jezdila jsem na nich až do osmdesátého šestýho roku! Pak mi Ježíšek přinesl Topasky, ty mám taky dodneška. Kateřinka mi je koupila po mým prvním in-

farktu. Dala jsem si už na ně udělat novou skluznici a nový vázání a botičky. Já měla nejdřív takový ty závodnický botičky, tenounký, v tom hrozně záblo, tak jsem si koupila teploučky, vysoký. A teď jezdím jak paní radová, vod Márinkova kříže se sklouznu k Dykově skále, zpátky k Mariňáku, pokoukám po horách a zase zpátky.

Teď, jak jsem zkusila ten špitál, mi pan primář říkal, vy asi lyžujete, že, paní Hubačková? – No samozřejmě! To přej je hned poznat, přej že nejsem tak zchátralá. A já hned, a to nebudu moc lyžovat? Ale jo paní. Jen na ty kopce si nechte zajít chuť, ty vynecháte. A tak jsem mu vypravovala, jak jezdím po okolí, často si udělám sama šinu, mnozí ji pak využijou a já z toho mám radost. Když přijdeš domů a ten ksicht máš takovej prokrvanej a cejtíš jak ti voní po vzduchu, to je nádhra. Tak mě to povolil. Divadlo jsme hráli už jako důčátka ve škole. S paní učitelkou Hnykovou, to už jsem říkala. Místní ochotníci si nás už nějak vočíhli. Tedy Miládka do toho moc nebyla, ale když potřebovali nějaký důčátka šikovný, tak měli povědomost. Ve čtrnácti

letech jsem hrála Robinzonku a pak Apolenku v *Pražském flamendrovi* od F. X. Šaldy. A ti tehdejší režiséři, třeba pan Hejral Jaroslav, kantor, to byl výbornej režisér, ti si všímali.

Když jsem pak bydlela v Semilech, tam jsem taky hrála s ochotníky. Hned mě čapli, byla jsem mladá a čiperná a taková je vždycky potřeba. Pro mladý důčišťata je roliček nádherných, že jo. V Semilech jsem se i provdala, muž měl teprve před vojnu, takže jsme za jeho vojačení celý dva roky byly tady, na Vysokým. To už jsem měla malou Kateřinku. A v chatě Českýho Skiklubu byl internát Seby Tanvald, já v něm byla vychovatelkou. Měla jsem dvatřicet krásnejch slovenček, co nádherně všechny zpívaly. V tu ránu, v tu ránu zpívaly, jen jsme se poznaly. Byly to moc hodný holky a nádherný. Přijely sem na práci, ještě medvídky a panenky s sebou, no čtrnáct patnáct let, děti. V té době jsem už měla nevlastní maminku, Aničku, rozenou Palsovou. Tatínek si ji vzal, tenkrát nebyla móda, aby spolu žili lidi jen tak na divoko. Byla strašně hodná, měla ráda nás obě i bráchu Pepička, ráda si ho oblíkala, no, měl s ní krásný dětství. Když s ním šla na věneček do tanečních, tak si vyzkoušela asi patery šaty, aby se mu líbila. Já jí říkám, maminko, Pepičkovi se líbíš i v zástěře. Nechala si pak ušít takový krásný modrý šaty, sama si uháčkovala límeček, s manžetami. Tatínkovi jsme ji přáli.

Tenkrát mi nabídli roli do divadla – byla jsem sama s Kačenkou. Tak říkám, maminko, pohlídala bys Kačku? Ráda bych hrála divadlo. Ještě tenkrát nebyla televize, nic. Já mladá, tak jak se jinak zabavit. A ona, pročpak ne?

Moje první dospělá role byla ve hře od Jariše, jmenovalo se to *Inteligenti* – z lékařského prostředí. Hrála jsem mladou lékařku, která si na sobě vyzkouší nějaký preparát a vlastně se obětuje, zaplatí za to životem. Taky jsme s tím šli do divadelní soutěže, ale dodnes se o tom moc nemluví – no, dostali jsme tenkrát na zadek. To s námi hráli i starý herečky, co kdyby

neměly ruce, tak vůbec nehrajou. Tenkrát jsem říkala, proč se na tu porotu zlobíte? Oni nám to přece tak pěkně vysvětlili, jak se to má dělat! Ke mně měli taky výtku a panu režisérovi doporučili, aby do tak „stězejní“ role nestavěl holčičky, že tam patří zralá ženská. A to mě bylo pětadvacet! A zralá jsem si připadala...

Nikdy nezapomenu na Hamiltonovy *Plynové lampy*. Hráli jsme v tom spolu s Pepíčkem Hejralem. My byli vůbec takový „oblíbený“ mladý pár, zpívali jsme spolu, vejskali. My byli celoživotní partneři a jeho žena, Mařenka, vždycy říkala, vy jste poslaný od pánaboha. Nám to spolu slušelo, on byl takovej drobnej, usměvavej, no, dneska je to osmdesátiletý pán. V „plynouchách“ jsem hrála jeho manželku, tam jsem si nebyla jistá, zda jsem na to zralá, protože on byl herec od pánaboha. Hrál to tak samozřejmě, že jsem se jako jeho partnerka – poprvé ve třiceti letech – cítila na jevišti bezpečně a dobře. Pak jsme hráli *Dům na nebesích* od Hubače, režíroval to Pavel Hora. Samozřejmě, že jsem hrála Kláru a Pepíček Hejralů Funebráka! A jeho syn Honzík Fandu, paní Hejralová tu Milostpaní – to bylo úplně hvězdný vobsazení, což neříkám kvůli sobě, ale proto, že bejt na jevišti s panem Hejralem byl požitek. On a jeho syn Honzík! Na to se nedá zapomenout.

V malém sálku vysockého divadla lidi obdivují, vždycy při přehlídce, krásný loutkový divadélko. I v Muzeu je podobný. Na jevištiátku se vždycy pro potěšení hostů chystají výjevy z loutkových her, které se tu hrály a pořád hrajou. Hodně s Kašpárkem, ostatně, on byl moje celoživotní láska. Taky jsem se k němu dopracovala – i jako herečka. Po Kalupinkách a princeznách jsem začala mluvit právě Kašpárka. Ono se u nás hraje tradičně. Jedni loutky vodí a druzí je mluví. Celých dvacet pět let jsem dávala svůj hlas Kašpárkovi. Sáleček se vždycy naplnil drobotinou, zhasla světla a na jeviště přiskotačil ten malý klučina s obličejem mužského a – tak, co, děcka pomůžeme princezně?

Pak ho začali „mluvit“ jiní, čas prostě nezastavíš. Moc mi začal scházet. Tak jsem si Kašpárka sama vyrobila. Z odložené panenky mých dŮchat, ostříhala jsem ji vlásy, ušila mundůrek, no, teď už má jinej, protože mu první dva, za oknem, kam ho dávám, aby se koukal na svět, vybledly od sluníčka. I kamarádky jsem mu porychtovala, Kačenku v kandušce a Kalupinku v riflích a ve vestě, s vlásy po novu. Rozumí si spolu dobře a o Kašpárka se neperou. Když mám den „blbec“ můžu jim povědět všechno, co mě trápí, jsou spolehlivější než nejmlčlivější vrba. Taky jim povídám své poudačky, nemyslete, lidovou vypravěčkou se nestanete ze dne na den. Poudačky, příběhy napsané v nářečí mají lidi rádi, poslouchají je radostně, protože mnohdy připomínají, zvláště tady, u nás, dávno zašlé časy. Voní babyččinou zahrádkou a dědečkovou fajfkou.

V roce 1989 mě pozvali do Hodonína, na soutěž lidových vypravěčů. Dodnes nemám zdání, kde se o mě dozvěděli. Ale jako na potvoru, mě přikoval infarkt znovu do postele, v Jilemnické nemocnici. Tak jsem se musela do Hodonína omluvit. – A přišel mi pak moc krásný dopis od pana ředitele tamního kulturního domu, pana Stáni Pěňčíka. Poslali dárečky, které dostali i ostatní účastníci, popřáli mi brzké uzdravení a za rok že určitě musím přijet. Napřesrok jsem nabalila do kufru kroj a jela. A potkala se tam s takovými majstry, jako byl Jožka Šifár z Poštovné i s jinými, byla jsem nadšená. Vylezla jsem na perkna, pan Pěňčík mě představil publiku a lidi začali tleskat, ještě jsem nezačala...

Roztřásla se mi kolena, prostě, hodonínské publikum si mě přijalo za vlastní. Taky jsem tam dostala o rok později krásnej dantes, první cenu a titul „Lidová vypravěčka“. Lidem se moje vypravování líbilo. Říkám je taky na různých setkáních, s penzisty i v mateřských školách, mám radost, když v poudačkách Marie Kubátové, Jana Buchara a vysockého rodáka pana Prokopa Hásky lidičky z hor znovu a znovu ožívají a vyprávějí o tom našem božím koutku světa...

Vypravuju ráda, a to mě také přivedlo k povídání úplně jinému. Když umřel můj veliký kamarád a spolužák, Mirek Petruška, bylo mu třicet sedm let, tak si třída, tedy bývalá, přála, abych se s ním za nás rozloučila. No, co vám mám povídat, pro slzy jsem skoro nemohla a k tomu ještě potom zazpívat na kůru!

Pozůstalí mi poděkovali, ale tím to neskončilo. Přišli další, když je někdo navždycky opustil, a to nejde jen tak odmítnout. – Tahle služba, poslední služba bližním, mi zůstala. Loučila jsem se s malířem Oldrou Vodseďálkem, s dlouholetým předsedou naší tělovýchovné jednoty i s naším báječným učitelem tělocviku a zpěvu Karlem Ďoubalíkem, s obětavým člověkem Františkem Žantou, s Josefem Petruškou, s Janou Bláhovou, členkou našeho divadelního spolku, se spoustou dalších ochotníků, třeba s manželi Nosálovými z Tříče, s Libuškou Kramářovou, s naší výbornou nápovědkou, s Pepou Tomšem, naším Krakonošem...

Byli staří i mladší a museli odejít z toho našeho pozemského živobytí, byli z Vysokého, z Tříče, ze Sklenařic, ze Staré Vsi... Často na hřbitově zněla tichá melodie písničky „Tam na horách“. Zpívám ji teď se svou švagrovou, Zdeničkou Fučíkovou, ochotnicí tělem i duší, moc hodnou ženou, ale dlouhá léta jsem ji zpívala s paní Hejralovou, s Marií. Už se na nás taky kouká s nebe.

Když se manžel vrátil z vojny, znovu jsme se stěhovali do Semil. A objednali si druhou holčičku, Slávinku. On by muž hodně stál o kluka, ale nikdy to nedal najevo. Slávinku, ona je celej von, miloval. S mužem jsme se seznámili v souboru písní a tanců. Byl krásnej, takovej podsaditej, náramnej tanečník a zpěvák. Nikdy mě nenapadlo, že by mi někdy bránil hrát divadlo, až pak, když z něj udělali soudruha a funkcionáře, to byl furt v čudu, to už nebylo dobrý. Do souboru jsme chodili od patnácti let, tak do osmadvaceti a já ještě dýl, on už nechtěl. Přece nebu-

S Vlastíkem Ondráčkem, moderují *Vobskočáckej kabaret* (1994).

deme někde šaškovat, říkal, už jsme na to starý. Škoda, pak už zpíval jen po putykách. Sedm let jsme byli sólový pár...

V Semilech jsem hrála ve *Furiantech*. A brávala holky s sebou. Já hrála Kristýnku. Děčata v tom prostředí byla ráda a pyšná na maminku, jako já kdy si na svoji.

Přišel osmašedesátý rok a byl to rok hororovej. V dubnu, na svatého Jiří, umřel tatínek, v devětapadesáti letech, náhle. V létě se mi totálně rozbilo manželství, rozvedli jsme se – muž jel za stranickou odměnu na dovolenou do Jugoslávie a vrátil se jako vyměněnej. No, byla v tom ženská, mladší, svobodná. Přišly z Jugoslávie nějaký fotky a já pochopila, o co jde. On nejdřív nic, ale to ženská vycítí. A k tomu to pítí. Já tenkrát ze stresu měla čtyřicet osm kilo, prostě se to muselo rozseknout. Muž ani nepřišel domů, když taťka zemřel. Byl v Praze na školení a „musel“ zůstat na večírku na rozloučenou. Čekala jsem ho u večerního rychlíku, marně, přijel až druhý den. Ale nemohu na něj zapomenout i když je to pryč, už dávno...

Tatínek měl krásnej pohřeb. Sestřičky stály čestnou stráž, pan primář hovořil. On totiž tatínek, když mu sebrali živnost, pracoval zbytek života ve vysoký nemocnici jako RTG laborant. Byl hrozně šikovnej na všelijaký zařízení. Pohřební auto zastavilo před naším domem, otevřelo se okno a pustily se mašinky, co na nich strouhal ty krásný věci, pak se jelo před Krakonoš a tam chlapi zpívali *Aká si mi krásná a Tomu věnec budiž dán*...

Tak jsem se vrátila na Vysoký. Do domečku svých rodičů. Vyplatila jsem sourozence a zůstala tu s holčičkami. Moc jsem stála o to, aby muž za náma přišel, ale nepřišel.

Tak jsem se vrátila do chalupy, kde bylo suchý WC a koupelna opřená o záchod – tedy plechová vana uložená u záchodu. Holky ji milovaly a já taky. Tak jsme žili do devadesátého roku. Mezi tím se holky postavily na vlastní nohy, Slávinka šla nejdřív na učiliště, do Zouváku, ja říkalo Zemědělskému odbornému učilišti a pak do Chrudimi na zootechnickou školu. Ona měla ráda dobytek, s tím hovadem to uměla. Kateřinka šla na obchodní akademii v Jablonci, na jazyky. Dneska

jich umí šest, překládá, dělá pro firmy a učí. Holky se provdaly, přišla vnoučátka, první byla Slávinčina Lucinka, pak Slávinka, potom Štěpán a také od starší dcery, Kateřinky, Karolínka. Po dvanácti letech ještě Kryštof. Ze všech mám radost i když sem tam už něčemu nerozumím, ale tak to v životě je. Mladší Slávka a jej muž Jiří se postarali, přestavili starý domek, ani mě v životě nenapadlo, že budu mít na starý kolena takový pohodlí, jsem jim moc vděčná.

S vysokým divadlem jsem kontakt nikdy neztratila. Už v Semilech jsem dělala ty tance, dokonce si udělala dvouletou školu pro učitelky tance a choreografie, a tak jsem vysočákům pomáhala s tanečky do různých her. To chodili za tatínkem a že – nenacvičila by vaše Slávka nějaký tanec do operety, do *Třetího zvonění*? Vždycky jsem si vzala chasu s sebou a na Vysokým jsem ty tance tři dni cvičila. Takže jsem se nikdy od Vysokého neodpojila.

Tenkrát to byly úplně obrozenecký chvíle. Hned ten rok, jak jsme se vrátili, v osmašedesátém, třiatřicet mě bylo, jsme krásně udělali operetu *Na tý louce zelený*. Já Hančí, to se rozumí, jako motýlek jsem lítala a taky vyměřila všechny ty tance, zajičky, kytičky, mysliveckou besedu. Byla tu spousta zpěváků námramnejch a zaplat' pámbů i orchestr, kterej tenkrát neval, co za to! Muzikanti byli s námi – jako ochotníci, jako my, nic za to.

Nikdy mě nepřipadlo, že bych Vysoký vopustila, a ten spolek mě znova přijal. No, já byla mladá, Hejralovi byli mladí. Pak jsem v Krakonoši hrála mnoho nádherných rolí a roliček, vod *tý Zelený louky* až po Valdaufovy operety až k takovej titulům jako *Revizor*, *Plynové lampy*, *Babičky druhé generace*, *Ztřeštěná neděle* a mnoho jiných. A taky pásmo o životě Karla Hašlera, tam jsem si zazpívala báječně. V tom *Na pobytí u Krakonoše* jsem secvičila tance a zatančila si s mým bráškou, Pepou. Zpívala jsem tam nejpěknější písničky z našeho krkonošského pod-

D I V A D E L N Í

hůří. A Mařenka Hejralová v tom zpívá-
la moc krásnou ukolébavku -

*Usni, dítě, usni v krátku,
Máma zazpívá děťátku,
Hou hou, hou hou.
Do vočka, kerý se kouká,
Krakonoš sněhu nafouká,
Hou hou, hou hou.*

*Vočku, kerý spánek klíží
Meluzína neublíží
Hou hou, hou hou.*

To pásmo sestavil Jaroslav Hejral, bratr Josefa. Učitel a jak jinak, veliký ochotník, báječný herec – i loutkohe-
rec, režisér, muzikant. Odstěhoval se
pak do Rokytnice, kde učil, ale nás ne-
zanedbával. Taky se už na nás kouká
z toho komediantského nebe...

Hejralovy jsem měla moc ráda. Pepí-
ček byl úchvatnej i mimo jeviště, klid-
nej, to nikdo netušil, jak to dovede na
jevišti rozpálit. Byli jsme jako jedna ro-
dina, já sloužila tenkrát na tubeře a tam
byl jeden účetní, pan Hradecký. Ten si
dokonce myslel, že jsme rodina, jako
Hejralovi a já, že jsme s Maruškou ma-
minka s dcerou. Po Zelený louce přišel
Mařence gratulovat k dceři, tedy mě, a
k synovi – jako jejímu vlastně manže-
lovi. No, velká bžunda, pan Hradecký
to podělal, ale Marie se smála.

Pepík Hejral byl džentlmen. Občas

chlapi rádi pláclí mladý holky po zad-
ku, to mě nikdy nevadilo. Ale řeči při-
sprostlý, ty jsem teda ráda neměla. Já
vždycky na to, hele, dej si sprchu! Ale
Pepík Hejral nikdy ani to, ani to. Vždyc-
ky naprosto decentní a na jevišti prostě
nenahraditelný. A to jsme hráli spolu
na těsno, já takovej výstřižek, prsíč-
ka jako holčička. S Kateřinkou jsme
hráli v operetce Nazdar tati – a kdosi
v publiku se ptal, že která je ta máma
a která dcera? Jedna bába na to: no ta
mladší, to je máma!

A taky Mirek Morávek! Výbornej,
všechno nádherně organizoval, ne-
jen divadlo. Se spolkem jsme i na ty
východy slunce jezdili. Jednou jsme
jeli do Špindlu a tam začalo lejt jako
z civek. Spali jsme tam v kempu, pod
stanama. A byli lichý. Mařenka Hejra-
lová zavelela, tak bude někdo ve sta-
nu sám! Jenže stanů nebylo dost. Tak
nám dali pod celtu Pepu Tomše, toho
našeho Krakonoše!

Ráno jsme vstaly, promočený vodou,
protože on ve spaní, jak byl mohutnej
se nohama opíral o ty celtu a z nich cr-
čelo dovnitř. My obě s Evičkou Nesvad-
bovou mokré, až nevím kam. Když se
rozbřesklo, utíkaly jsme do společen-
ský místnosti a tam stáli ti naši čiperní
suchý hoši a v ruce „yperit“. My říkali
každýmu alkoholu po ránu yperit. A ať
to tam šoupneme. Voni sice zmoklý
nebyli, ale vyzunkli to taky. A hlášky:

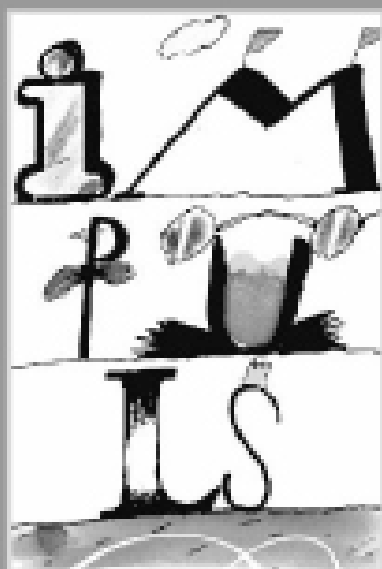
Pepo, doví, co si tam s těma děukama
nekonal...

Chodili jsme na různý pochody, nejen
po horách. Taky po kraji, po stopách
divadelních předků. Tenhle kraj je pro-
loženej těma významnejma vochoťní-
kama, v Poniklý, v Rokytnici, Jilemnici,
v Pasekách...

Já byla celej život droboučká, ještě
ve čtyřiceti jsem neměla padesát kilo.
A v tom věku, podržte se, jsem si za-
hrála v *Lucerně* – Haničku. Když s tím
Mařenka Hejralová přišla, dost jsem se
vylekala. Hned povídám a kdo bude,
Mařenko, hrát Mlynáře? Copak já,
já měla dlouhý vlasy a když se holka
nalíčí, může vypadat i na šestnáct. Ale
přece jen, hrát s nějakým mladochem?
Mařenka povídá – Pecák! Jaromír
Vodseďálek, jinýho nemáme! Tak jsem
to vzala – Pecák byl můj spolužák.

Tenkrát nás na premiéru nalíčil Ludva
Němců z Benešova. Já měla krásnej
cifrplát, prostě Hanička k nakousnutí!
My se jinak líčili vždycky sami. Měli
jsme na to i kurs. Ale já s těma svejma
vočima – když jsem si sundala brejle,
na ksicht jsem nikdy moc neviděla...
Jo, vysocký divadlo, to je moje láska.

*(otištěno se souhlasem
Slávky Hubačkové)*

Pf
2018
IMPULS AN DER